

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ İKTİSAT FAKÜLTESİ
MEZUNLARI CEMİYETİ
AYLIK YAYIN ORGANI

İKTİSAT DERGİSİ

EYLÜL 1974

SAYI 123

CİLT : 20

500 KURUŞ

POLYESTER **SİFAS** **NAYLON 6**

SENTETİK İPLİK FABRİKALARI A.Ş.

ŞİRKET MERKEZİ : Sanayi Bölgesi, BURSA
Tel: 18500-18504 Büro Atatürk Cad. Ticaret Bankası İş Hanı Kat 1, Tel: 14489

İSTANBUL BÜROSU : Manifaturacılar Çarşısı No. 3501 — 3502, Atatürk Bulvarı, Unkapanı, İstanbul
Tel . 22 35 73, 27 72 53

Dikkat !

Daha evvel başka yerde basılan yazılara ücret ödenmez. Yazılarda ki fikirler yazarlara aittir. Cemiyeti ve dergiylı sorumlu kılmaz gönderilen yazılar basılsın veya basılmasın iade edilmez.

Reklâm Tarifesi

Ön kapak içi	750,— TL.
İç sahife	500,— TL.
Arka kapak içi	750,— TL.
Arka kapak	1000,— TL.

İKTİSAT DERGİSİ

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ İKTİSAT FAKÜLTESİ
MEZUNLARI CEMİYETİ YAYIN ORGANIDIR

İktisaden zayıf bir millet fakrû sefaletten kurtulmaz; Kuvvetli bir medeniyete, refah ve saadete kavuşamaz; İçtimai ve Siyasi felâketlerden yakasını kurtaramaz.

K. ATATÜRK

CİLT : XXI

SAYI : 123

EYLÜL : 1974

Fiati : 5 T.L.

Yıllık : 60 - 6 Aylık : 30 TL.

Cemiyet Adına Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü

Nihat BATUR

Genel Yayın Müdürü : Dr. Metin ÇAĞLAR

İdare Yeri : Tünel Galip Dede Cad. No. 48/1

Telefon : 44 04 36 - 49 89 03 - 44 48 63

P. K. 599 Karaköy/İst.

Basıldığı yer : YENİLİK BASIMEVİ

İÇİNDEKİLER

2. Derginin Sesi * * *
3. Kıbrıs ve Çelişkiler Doç. Dr. Nazif KUYUCUKLU
8. Sevk ve İdarede Dedikodu Turgay BERKER
11. 1973 de ve 1974 ün ilk ayları zarfında
O. E. C. D. Üyesi Ülkelerde Uluslararası Turizm Dündar MURADOĞLU
19. 1973 Yılında Türkiyede Sinaî Üretim * *
29. 1974 yılının ilk yarısında Dünyada ve
Türkiye'de İktisadî gelişmeler Aziz TOPRAK
35. Faiz Oranları değiştirildi Resmi Gazete'den

Derginin Sesi .

Ekonomik sorunların her zamankinden daha çok önem kazandığı bir dönem yaşıyoruz. Az gelişmişinden gelişmesine tüm ülkelerin en büyük uğraşısı enflasyon ve işsizlik sorunlarına çözüm bulmak. Türkiye'de aynı sorunların doğurduğu sosyal ve politik bunalımla karşı karşıyadır. Bu sorunları tanımlama ve çözüm yolları bulmada biz iktisatçılara büyük sorumluluk düşmektedir. Bu amaçla, Cemiyetimiz, Fakültemizin kuruluşuna rastlayan 9.14 Aralık tarihleri arasında bir «İktisatçılar Haftası» düzenlemiştir. Fakültemizin de katıldığı ve her sene yapılmasını plânladığımız haftanın ilkinin bu sene gerçekleştirmektedir.

Aşağıda programı verilen haftamıza katılan ve mali yardımlarıyla katkıda bulunan arkadaş ve kuruluşlara Cemiyetimiz adına şimdiden teşekkür ederiz. Haftada birlikte olmak dileğiyle esenlikler dileriz.

9 Aralık 1974

Saat 10 : Atatürk heykeline çelenk koyma

Saat 10.30 : (2. Nolu Anfide)

Prof. Dr. Esat Çam

(Fakülte adına haftanın açılışı)

Nihat Batur

(Fakülte adına haftanın açılışı)

Konferans

«İktisatçının Toplumdaki Yeri»

Prof. Dr. Erdoğan Alkin

Dr. Metin Çağlar

Saat 15 : İstanbul Ticaret Odası konferans salonu

Konferans

«1970 Sonrası Türkiye'sinde Enflasyon»

Prof. Dr. Yüksel Ülken

10 Aralık 1974

Saat 13.30 : Taksim Belediye Gazinosu

Tartışmalı Konferans

«Sanayileşmenin Neresindeyiz»

Doç. Dr. Akın İlkin

Erol Çeşikce

Halit Narin

Güngör Uras

11 Aralık 1974

Saat 13.30 : Taksim Belediye Gazinosu

Tartışmalı Konferans

«AET Karşısında Sanayimiz»

Doç. Dr. Erol Manisalı

Kâmuran İnan

Aydın Köymen

Doç. Dr. Necati Mumcu

(Devamı sahife 18 de)

KIBRIS VE ÇELİŞKİLER

Doç. Dr. Nazif KUYUCUKLU

Adana nasıl süper Devletler bakımından bir güç dengesi önemliyse, iki topluluk arasında da böyle bir denge kaçınılmazdır. Biri iç, diğeri dış güvenlik ve huzur bakımından önemlidir. İç denge unsurunda çözüm yolunu uzun süredir, Türkiye oluşturmuştur : Coğrafi temelli iki otonom yönetime dayalı bağımsız federatif bir Kıbrıs Devleti.

Türkiye, bilindiği gibi, tüm barışçıl yolları denedikten sonra Zürih ve Londra anlaşmalarının garantör devlet olarak kendisine verdiği yetkiyle Kıbrıs'a çıkartma yapmış ve o günden buyana bu uğurda kendi görüşleri paralelinde politik ve ekonomik çabalarını sürdürüyor. Türkiye'nin bu çalışmaları yanında, Kıbrısla ilgili olarak süper güçlerin tutumlarında da bazı gelişme ve değişmeler olmaktadır. Biz bunlardan birkaçı üzerinde durmak istiyoruz.

Öncelikle belirtelimki, Türkiye'nin Kıbrıs çıkartmasına, adada cuntanın kurulup eski başkanın

kaçması, Anayasanın açıkça değiştirileceğinin açıklanması ve bir adım sonra da enosis'e gidilme durumu karşısında, tüm dünya kamu oyu ses çıkartmamış, büyük bir bölümü de bunu desteklemiştir. Sovyetler Birliği bunlarına arasında hattâ başında olmuş, basındaki haberlere göre, cuntanın a laşağı edilmesinde Türkiye'yi her yönden destekliyecekleri belirtilmiştir. Sovyetlerin bu hareketi, Kıbrısta kendi aleyhlerine Amerika, İngiliz ve diğer kapitalist güçlerin gelişmesini önlemek, en azından eski statükoyu korumak yani süper güçlerin durumunda

dengeyi sağlamak bakımından önemlidir. Sovyetlere göre Kıbrıs Devleti, enosis'ten uzak, bağımsız olarak kalmalı ve tüm yabancı üs ve güçlerden arınmalıdır. Aradan belirli bir süre geçtikten sonra Sovyetler, Kıbrıs sorununun çözümüyle ilgili bir öneri sunmuşlardır. Buna göre, adadan tüm yabancı güçler çekilmeli, Makarios'un başkanlığında Anayasa hakim kılınmalı ve Kıbrıs ile ilgili kararlarda Güvenlik Konseyi yetkili olmalıdır. Yunanistan derhal bu görüşü, yani adadan tüm yabancı güçlerin, bu arada Türk Silâhlı kuvvetlerinin de çekilmesini içeren bu öneriyi benimsemiştir. Bu öneri, Yunanistanın NATO'nun askeri kanadından ayrıldığını açıklamasından sonra, yani Sovyetler açısından kendi lehlerine, NATO'da bu bölgede bir gedik açılmasından sonra olmuştur.

Türkiye açısından ele alındığında, Kıbrısın bağımsız bir Devlet olması, yabancı askeri güçlerden arınması bakımından Sovyet görüşüyle arada farklar yoktur. Türkiye'yi ilgilendiren yön, buranın kendi güvenliği bakımından enosis veya diğer yollarla emperyalist emelleri olan Yunanistanın eline geçmemesi ve burada bulunan soydaşlarının güvenlik altında yaşamalarıdır. Sovyetlerin enosis'e karşı olmaları ise, Kıbrıs'ın Yunanistanın

eline geçip dolayısıyla bir Amerikan üssü durumuna getirilmesini engellemek içindir. Şimdi Yunanistanın tutumunda bazı değişmeler olduğuna göre, Sovyetlerin bu konudaki görüşü değişecek midir? Belki henüz bu aşamaya gelinmemiştir ama bazı işaretler belirmektedir. Bunu zaman gösterecektir. Her ne ise, Türkiye ilhakı düşünmediğine göre Sovyetlerle aynı görüştedir. Ancak, tüm yabancı güçler, bu arada Türk Silâhlı kuvvetleri adadan çekilsin derken Sovyetler, Türkiye'nin buraya müdahale amacını ve desteklerini unuttur gözüküyorlar. Şu veya bu girişim ve anlaşmalarla Kıbrıs'ın bağımsızlığı yeniden gerçekleştirildi ve iç düzeni kurulup garanti altına alındı mı ki, Türk Silâhlı Kuvvetlerinin çekilmesi öneriliyor? Kıbrıs'ta özellikle EOKAB örgütünün diğer eylemleri yanında, Makarios'un dönüşünü engelleme yönündeki savaşı da hergünkü haberler arasında sürüp giderken bunu iddia etmek çok güçtür.

Sovyetlere yeteri kadar anlatılamayan veya anlayamadıkları bir nokta da şudur: Kıbrısta bugün iki topluluk var ve bu durum Kıbrıs Devletinin kurulduğu 1960'lardan bu yana Anayasa ve diğer Devletlerce ve bu arada Sovyetlerce de çeşitli vesilelerle teyit edilmiştir. Bu topluluğun bir kanadını oluşturan

ran ve ada nüfusunun % 20 kadârını kapsayan Türkler, adanın her yanına dağılmış ve her yerleşme yerinde azınlık durumundadır. Bu, şu veya bu nedenle böyle olmuştur. Ama 1960'tan Londra anlaşmalarına dayalı Kıbrıs Anayasasının kapitüller bazı hükümler taşıdığı gibi bahanelerle, 1963'lerde Türk topluluğunun haklarını ortadan kaldıran anayasa değişikliği önerileriyle, iki topluluk arasında düzen tamamiyle bozulmuş, anayasal haklar kâğıt üzerinde kalmıştır. Aynı olayların yine dünya kamuoyuna tüm gücüyle yansiyacak biçimde 1966-1967'lerde çıktığını görüyoruz. Bütün bunlar bize, Anayasada Cumhurbaşkanı yardımcısı ve on bakan dan üçünün tükrlere ait olmasının hiç önemi kalmadığını, uygulamada Rum toplumunun Türkler üzerinde bir hakimiyet ve baskı kurmak istediğini, bunda da önemli başarılar ulaştığını gösteriyor. Bazı Türk yerleşme bölgeleri bundan istisna tutulabilir. Tüm bu olaylar, Makarios'un başkanlığı ve sözüm ona Anayasanın yürürlükte olduğu dönemde cereyan etmiştir. Belki kendileri yani Sovyetler açısından daha iyi bir lider bulunamadığı için Makarios desteklenmiştir. Ama bugün bir gerçek tüm çıplaklığı ile ortaya çıkmıştır: Adada nasıl süper Devletler bakımından bir güç dengesi önemliyse, iki topluluk a-

rasında da böyle bir denge kaçınılmazdır. Biri iç, diğeri dış güvenlik ve huzur bakımından önemlidir. İç denge unsurunda çözüm yolunu uzun süredir, Türkiye oluşturmuştur: Coğrafi temelli iki otonom yönetime dayalı bağımsız federatif bir Kıbrıs Devleti. Bunun tersi yani eski duruma dönülmesi, topluluklardan birinin, kuşkusuz o da Türklerin, kısa bir sürede, belki de bir gecede ortadan kaldırılması demek olacaktır. İki topluluğun şu veya bu nedenlerle de olsa, bu kadar birbirine girdikten sonra ise bu, çok daha açık bir biçimde görünüyor. Böyle bir, ayrı coğrafi temele dayalı iki otonom yönetimle topluluklar ekonomik yönden güçlendirilip birbirini tamamlar duruma getirilebilir. Böyle bir Devlet ve Anayasanın garantisi de yine ilgili Devletler, hattâ bazı koşullarla Birleşmiş Milletler veya onun bazı kuruluşlarınca sağlanabilir.

Türkiyenin Kıbrıs harekâtında A.B.D.nin tutumu, ilk günlerde pek belli olmamıştır. Daha doğrusu, iki müttefik Nato üyesi arasında görüşürde tarafsız bir tutum sürdürmeye çalışmıştır. Oysa, dünya kamu oyu Yunan cuntasının 1967'de iktidar oluşunda A.B.D.nin parmağına inanmaktadır, geçen yıllarda Papadopoulos gibi gücünü yitirenlerin safra olarak atılmasında yine rolünün büyük olduğu söylenir. Söyleniler bir yana bırakılsa bile, A.B.

D. ikili anlaşmalarla Yunanistandan deniz ve hava üslerini Cunta döneminde elde etmiştir. Kıbrıs'ta da, içerde giderek gücünü yitiren cuntaya ulusal prestij sağlam bakımından kendine bir yandaş cunta kurmasına ve böylece enosis kapısının açılmasına A.B.D. ce göz yumulduğu hattâ teşvik edildiği kamu oyunda yaygın bir düşüncedir. Böylece Kıbrısta da kurulu cunta ile ikili anlaşmalar sonucu bazı üsler kurma olanakları doğacaktır. Ancak bilindiği gibi, Türkiyenin başarılı bir çıkartma yapması tüm bunları alt-üst etmiştir. Bundan sonra yedi yıllık cunta, yedi saatte dönüş yaparak sivil bir hükümet olmuş, siyasal tutuklular serbest bırakılmış, Yunanistanın demokratik bir düzene döndüğü görünümü yaratılmıştır. Ama cuntanın başı durumunda olan kişi, Devlet başkanlığı durumunu korumaya devam etmiştir. Bu davranışlarıyla Yunanistan, dünya kamu oyunu kendi lehine çevirmeye çalışmıştır. Buna rağmen A. B.D. Türk çıkartmasına karşı, dünya kamu oyunda açıkça cephe alamayınca, adada cunta ve dolayısıyla enosis hareketini hazırlayan Yunanistan sinirlenmiş ve NATO'nun askeri kanadından ayrıldığını ilân etmiştir. Buna paralel olarak da, ülkede ve Kıbrıs'ta Amerika aleyhtarısı gösteriler başlamış, bilindiği gibi bu arada A.B.D.nin Kıbrıs

elçisi de öldürülmüştür. Bütün bu durumlar karşısında A.B.D. ne yapmıştır? Çok enteresan, Amerika Senato ve Parlamentosu Türkiyeye yapılan askeri yardımın kesilmesi kararını almıştır. Niçin? Çünkü, verilen silâhlar kendilerinin onaylamadığı bir yerde kullanılmıştır. Hükümet Türkiyeye askeri yardımın devamını istemekte ise de, Senato bunun tam tersini düşünmektedir. Parlamento da Senato kararını yumuşatarak bu yardımın, Türkiye'nin askeri gücünü Kıbrıstan çekmesi gibi bir koşulla başkanın takdirine bırakmıştır. Böylece, Türkiye'nin haşhaş politikasından doğan birikimlerin de etkisiyle, Kıbrısta statikonun başkaları tarafından bozulması karşısında, bütün barışçıl çözüm yolları deneyinden sonra müdahalesine rağmen, Türkiye aleyhine bir durum doğmaktadır.

Yunanistanın durumuna gelince Kıbrıs'ta enosis hareketi ve cunta kuruluşunun sürekli olarak buradan, özellikle cunta döneminde sürdürüldüğü açıktır. Türk çıkartmasıyla bu politika çıkmaza girince Yunanistan, bildiğimiz ve yukarda değindiğimiz demokratik rejime dönüş hareketleriyle batıyı etkileyerek lehine çevirme çabalarına girmiştir. Bunda bazı başarılar da sağlamış, örneğin Fransa, silâh satışı gibi ekonomik çıkarların etkisiyle Kıbrıs politikasında hemen

Yunanistanın yanına geçmiştir. NATO'dan ayrılmasıyla da Sovyetler Yunanistana daha fazla ilgi göstermiş ve Kıbrıs önerileri Yunanistanca da benimsenerek, Sovyet Dışişleri Bakan yardımcısının Atınayı ziyaretinde, iki ülkenin aynı görüşte oldukları belirtilmiştir. A.B.D., Yunanistanın yeniden NATO'ya dönmesini ümit etmektedir. Böylece Yunanistan dünya kamu oyunu ve özellikle iki süper Devletin desteğini sağlama çabasıdır. Ancak, kendi açısından şöyle bir durum vardır; Cunta doğal olarak şöven-sağcı bir tutum içindeydi ve yerini bıraktığı Hükümet de sağcı kişilerden oluşmaktadır. Eğer Yunanistanda, ötedenberi söylenen, «serbest seçimler en azından ortanın solu bir iktidar getirir» yargısı doğru ise, NATO'dan çıkma ve diğer hareketler en çok zararlı dün ve bugün iktidarda olanlara getirecektir.

Böylece, Kıbrısta düzeni kurma ve bağımsızlığı korumak yönünde önce Türkiye'yi destekleyen Sovyetler, Yunanistanın askeri kanadından çekilmesiyle, Türklerin ada'ya niçin çıktıklarını unuttur gö-

rünerek sorun henüz bir sonuca bağlanmadığı halde, yabancı güçlerin bu arada Türk Silâhlı Kuvvetlerinin de çekilmesini önermekle tutumlarını değiştirir ve Yunanistanla aynı görüşü paylaşır olmuşlardır. A.B.D. de, önceleri bir süre sustuktan sonra, Senato ve Parlamento Türkiye'ye askeri yardımın kesilmesi kararını almıştır. Gerçi hükümet, özellikle Başkan bu tutuma kesinlikle karşı veto edeceğini açıklamaktadır.

Kıbrıs'ta adım adım enosis, durumunu yitirmiş görünen Yunanistan ise, bizzat bugünkü yöneticilerinin yani kendilerinin aleyhine sonuç verebilecek bazı çelişkili girişimlere girmişlerdir. Tüm bunlar, süper ve ilgili Devletlerin dış ve ada'da iki topluluğun iç dengesini kabul edememelerinden ileri geliyor. Çünkü, ada'nın kaderini ada halkı çizsin demek, hele bu kadar badireden sonra % 80, % 20'yi imha etsin demektir. Bunun için, ayrı coğrafi temelli iki otonom yönetimli federatif bir Devlet. Yani hem bağımsız bir Kıbrıs Devleti, hem de Ada'da topluluklar arası denge.

Sevk ve İdarede Dedikodu

Turgay BERKER

İyi bir idarecinin temel vasıfları olaylara üstün bakabilmesi ve perspektif görüşe sahip olabilmesidir. Bu nedenle dedikodu hakkında dikkate alması gereken bir hayli faktör mevcuttur.

Dedikodu kaymağa çok benzer. Tıpkı kaymak gibi oluşmuşu üstte çıkar. Bu nedenle sizin seviyenize erişen bir haber ne denli ilginç olursa olsun en gelişmiş ve en iyisi olduğundan emin olabilirsiniz. Şüphesiz ilginç dedikodular çok kere kötü imâlarla doygunur.

Çeşitli olumsuz dedikodu tipi vardır. Bazıları firma dışı kuvvet

leri, örneğin bir firmanın Hükümetçe teftişi gibi, imâ ederken, diğerleri firmanın en fazla sattığı malı saf dışı edecek yeni mal üretimini dile getirebilir. Yine dedikodu şahsen sizin firma için görünümünüzün bozulduğunu belirleyebilir. Fakat belkide en zehirli ve kıskırtıcı dedikodu insan zihnine kendisi için çalışanlar hakkında şüpheler eken tip dedikodudur.

Örneğin aşağıdaki söylentilerden birisi kulağınıza gelse ne yapardınız?

«— Hiç söylemek istemezdim, hele dostum Wilson için ama bençe firma önce gelir. Wilson'u dün telefonda duydum, eminim yeni bir iş arıyordu.»

«— Benden sana dost sözü, yardımcına dikkat et, son günlerdeki tutumu üst kademedeki çok menfi karşılanıyor.»

«— Biliyormusun Saunders beni şaşırtıyor doğrusu. Eğer öğle yemeğinde onun kadar içseydim ben şahsen akşama dek uyurdum.»

«— Bu haber zamansız nasıldı bilmiyorum ama, sekreterinin dairede bir iki kızla çok samimi olduğunu biliyorum.»

Dedikodu ve kinayenin örneği verilen tipleri tecrübeli her ida-

(*) International Management'den tercüme

recinin kulaklarına fazlasıyla dolmuştur. Bir yardımcının bütünlüğü, dürüstlüğü, işbirliği ve sadakati birdenbire şüphe konusu yapılabilir. Bazı hallerde dedikodu doğrudur. Fakat bunu nasıl bilebilir ve ne yapabilirsiniz?

Ne garibtirki, bir dedikodu ile ilgili herhangi işlem, örneğin dedikodunun doğruluğunun tetkiki, çok kere daha olumsuz sonuç verir. Yetkili kimse için böyle bir girişim ve hatta söz konusu dedikoduyu işittiğinin açıklanması dedikoduya güç ve hız kazandırır.

İyi bir idarecinin temel vasıfları olaylara üstten bakabilmesi ve perspektif görüşe sahip olabilmesidir. Bu nedenle dedikodu hakkında dikkate alması gereken bir hayli faktör mevcuttur.

Eğer, sözü edilen durum doğruysa bu, elemanın görevini ifasını etkilemektemidir? Eleman işini yavaşlattı ise siz bunu muhtemelen hakkındaki dedikodudan önce biliyordunuz. Fakat işini istenen şekilde yapıyor ve kanun dışı bir şeyden alenen şüphe çekmiyorsa yapılacak en iyi şey hiç bir şey yapmamaktır. Davranış ilerde değerlendirilmek üzere hatırd tutulabilir. Fakat eleman işinde verimli olmağa devam ediyorsa hakkındaki raporun asılsız olduğunu kabul etmeniz gerekir.

Üzerinde durulması gereken diğer bir faktör dedikodunun başkalarının çalışmalarına etkili olup olmadığıdır. Hiç bir insan gurubu uzun süre beraber etrafa birbirleri hakkında bazı dedikodular yaymadan vakit geçiremez. Filhakika birçok uzman firma dedikodularının o firma için çalışanların kuruluşu olan bağlarını yansıttığı kanısında birleşmektedir. Ancak dedikodunun başkalarının gurubla ilişkilerini bozucu olması halinde tehlikeli olması nedeniyle dikkate alınması gerekir. Özel işleme tabi tutulma veya dürüstlüğü su götürme konularındaki söylentiler bu kategoriye girer.

Eğer bir dedikoduyu tahkik etmeğe karar verdiyseniz yapacağınız ilk şey size konunun niçin iletildiğini kararlaştırmaktır. İlmen kabul edilen bir hakikat elemanların amirlerine ilettikleri konuları kendi menfaatleri ışığında bazen şuur altı etkilerle, ama çoğu kere sansüre tabi tutmalarıdır. Bu durum üretim rakamları, satış gelişmesi gibi objektif konular için doğrudur. Personel konusuna gelince eğilim haydi haydi doğru olur. Bir insanın maksadını önceden bilerseniz size söylediği şeyleri daha iyi değerlendirebilirsiniz.

İnsan kendisi bizzat karşısındakinin dedikoduyu neden yaptığı-

nı anlayabilir. Anlaşılmadığı hallerde yapılacak tek şey dedikodu yapana bunu niye yaptığını doğrudan sormaktır. Birçok kimse bu tutum karşısında geriler ve kendini haklı çıkarmağa çalışır. Bu davranışlar karşıdakinin söylediğinin şüphe ile karşılanmasını olağan kılar.

Fakat bazan da verilen cevap size samimi ve doğru görünebilir. Eğer durum böyle ise söylenenin veya görülenin ispatının yapılabilmesi gerekir. Eğer söz konusu kimse kaynağının doğruluğundan emin değilse bunu apacık belirtmelidir. Hatta kaynağı ne denli kuvvetli ise o ölçüde ortada dolaşan dedikodunun olumsuz tesirlerini ortadan kaldırmağa çalışması gerekir.

Farzedelimki dedikodu doğrudan bir eylem gerektiriyor. Meseleyi büyütmeden kaynağını bulma, gereğini yapma için takip edilmesi gereken yol ne olabilir?

Bu durumda ilk yapılacak şey araştırmayı asgari seviyede tutmaktır. Eğer şartlar müsaade ediyorsa konu bilinen bilgiler ışında incelenmelidir. Bilgiyi getirene

meselenin doğruluk durumu sorulmalıdır. Eğer karşıda kaypak şahsiyetli birisi yoksa yapılacak tek şey konunun köküne inmek bakımından bu olacaktır.

Diğer taraftan her neden olursa olsun, doğrudan konu ile ilgili olan şahsı muhatap almak istiyorsanız dedikoduyu size getirenden ona getirene ve daha öncekilere inerek ilk kaynağı bulmağa çalışmak gerekir. Bu metod, yeni yeni fertlerin zaten hassas olan konuya katkılarını önler.

Hakikaten zararlı olan bir dedikoduyu çıkaran ve yayarı bulduktan sonra bunlar hakkında çok ciddi tedbirler alınması gerekir. Örneğin bir çalışmanın değerlendirilmesinde çalışanın kötü karakter ve davranışını aksettiren suçluluğun mevcudiyeti onun işten uzaklaştırılmasını gerektirebilir. Aynı şekilde devamlı olarak dedikodu yapanlar için ciddi cezalar verilmesi düşünülmelidir. Kısacası kuruluşun standartlarını, istediklerini açık ve seçik belirlemek ve bu gereklerden sapan çalışanların hoşgörü ile karşılanmayacaklarında kararlı olmak gerekir.

1973 de ve 1974'ün ilk ayları zarfında O. E. C. D. üyesi ülkelerde Uluslararası Turizm

Çeviren :
Dündar MURATOĞLU
Merkez Bankası
Teftiş Kurulu Bşk.

(*) Dış basından

1973 de Uluslararası turistik hareketlerde müşahade edilen zayıf bir gelişim ile 1974'ün ilk ayları zarfında ortaya çıkan yeni yavaşlamada olduğu kadar enflasyonun süratlenmesi, enerji sorunu, ödemeler dengesinin bozulması ve ekonomik büyümenin duraklaması turizm bakımından yeni bir durum yaratmıştır.

Üye Ülkelerde 1973 de ve 1974'ün İlk Ayları Zarfında Turizm Eğilimi :

O.E.C.D. memleketlerindeki uluslararası turistik hareketler bütününü itibariyle, ekonomik büyümenin 1972 dekinden daha iyi bir duruma gelmesine rağmen özel tüketim hacminde müşahade edilen durgunluğu yansıtarak ve bir önceki yılda olanın altında kalmakla beraber, 1973 yılı boyunca gene de gelişmeğe devam etmiştir. Üye ülkelere ve Yugoslavya'ya gelen turistler 1972 deki % 7 ye mukabil % 4 artmış ve yaklaşık olarak 155

milyona varmıştır; diğer yünden, 14 Avrupalı Üye Ülkede ve Yugoslavyada kaydedilen gecelemeler, 1972 deki % 6 ya karşılık % 4 bir gelişme ile toplam 660 milyona yükselmiştir. Dolarla ifade edildiğinde, Üye ülkelerin döviz olarak tüm turistik gelirleri % 22 artarak 25 milyara varmıştır, ancak bu rakam kambiyo hadlerindeki değişiklikler ve enflasyon gibi nedenlerle 1972 dekine nazaran gayrı tabii şekilde şişmiş bulunmaktadır.

1973 yılı bazı Üye Akdeniz ülkelerine, A. Birleşik Devletlerine,

Japonyaya ve Avustralya ya yönelik oldukça kayda değer bir uluslararası turizm genişlemesiyle, turistlerin Avrupada gecekemelerinde Amerikalı turistlerde hissedilir bir azalış, Almanya ve Japonyadan gelenlerde ise bir artışla özellik arz etmiştir. Almanya Avrupa turizminde ön plânda bir rol oynamaya devam etmiş ve turistik döviz harcamaları ilk kez A. Birleşik Devletlerinininkinden beşte bir fazla olmuştur. Yabancı ülkelere giden Japon uyrukluların sayısı ilk defa 2 milyonu aşmıştır.

Kuzey Atlantik üzerinden muntazam hatlarda ve kiralık uçaklarla taşınan yolcuların toplam sayısı, 1972 deki % 18 e karşılık ancak % 9 artabilmiştir ki bu özellikle Kuzey Amerikadaki Avrupalı ziyaretçiler adedinde vukua gelen önemli artışı ve A. Birleşik Devletli seyahatların ise Avrupada sadece % 1,5 fazlalaşmasını yansıtmaktadır. Avrupada yolculara ait hava trafiği % 12 artmıştır.

Bundan başka, ulusal turizm de gelişimini sürdürmüş ve tatillerde birçok ülkedeki iç turizmin inkişaf seyri artmaya devam etmiştir. Milli turistler tarafından paralı konaklamalar dolayısıyla geçirilen gecekemeler Üye ülkelerin çoğunluğunda kaydedilen geceleme sayısı toplamının yarısından fazlasını teşkil etmektedir. Bazı memleket-

lerde milli turistler tarafından geçirilen gecekemeler yabancı turistler tarafından geçirilen gecekemelerden daha fazla artış göstermiştir.

Turizm kesimindeki yatırımlar özellikle, inşaat, otel tesislerinin modernleştirilmesi veya genişletilmesi konularının gelişmesine ilişkin bulunmaya devam etmiştir. Birçok Üye ülkedeki otellerde yıllık yer işgali oranı 1972 dekine nazaran düşmüştür ki bu da bir bakıma otel kapasitesinin artışı ve otel talebinin daha ziyade tamamlayıcı mahiyetteki orta seviyeli konuk yerlerine doğru kaymış olmasını yansıtmaktadır. Otellerdeki aylık yer işgali oranı şunu göstermektedir ki en yüksek temerküz devresi yaz aylarına rastlamakta ve ülkesine göre en çok % 56 ile % 87 hadleri arasında bulunmaktadır.

Elde mevcut verilere göre 1974 ün ilk aylarında, petrol buhranını takiben dünya ekonomik konjonktürünün yavaşlamasının bir yansıması olarak, uluslararası turistik hareketlerde yeni bir ağırlaşma müşahade edilmektedir. A. Birleşik Devletlerinden yola çıkan seyahatların Avrupaya yönelik yolculuklarında ilk kez kayda değer bir azalış meydana gelmiştir. Seyahatler tanzim eden kesimde, her şeyin ücrete dahil bulunduğu (otel,

**Uluslararası Turizm Konusunda O. E. C. D. Üyesi Ülkelerin
Gelirleri ve Giderleri
(milyon A. B. D. \$ olarak yuvarlaklaştırılmış rakamlar)**

	Gelirler		Giderler	
	1972	1973	1972	1973
Almanya	1854	2183	4513	6504
Avusturya	1679	2190	553	821
U. E. B. L.	433	628	709	1043
Danimarka	491	578	374	499
İspanya	2608	3216	190	271
Finlandiya	229	283	147	195
Fransa	1921	2390	1573	2155
Yunanistan	393	515	66	73
İrlanda	157	193	113	—
İzlanda	8	13	8	13
İtalya	2174	2373	1049	1459
Norveç	207	246	212	288
Holanda	740	963	867	1204
Portekiz	391	514	153	232
İngiltere	1367	1672	1309	1665
İsveç	181	219	679	718
İsviçre	1062	1369	438	578
Türkiye	104	172	59	93
Avrupalı üye ülkeler toplamı (*)	15999	19714	12900	17810
Avustralya	196	206	454	484
Kanada	1218	1446	1450	1742
A.B.D.	2717	3250	4944	5371
Japonya	201	209	774	1251
Yeni Zelanda	62	78	115	138
O.E.C.D. üyesi ülkeler toplamı (*)	20393	24903	20637	26796
Yugoslavya	491	630	—	—

(*) Gider toplamı İrlandayı kapsamamaktadır.

yemek ve yol parası) yolculuklarda, hava ve deniz yolu ile yapılan turistik seyahatlerde bir talep azalışı müşahade edilmektedir.

1974 ün ilk dört ayı içinde Kuzey Atlantığın düzenli hava hatlarında taşınan yolcu adedinde ilk defa % 4 bir düşüş olmuştur, halbuki 1973 ün aynı dönemi zarfında % 19 artış meydana gelmişti. Kuzey Amerika - Avrupa istikametindeki azalış % 6 idi. Kuzey Atlantik üzerindeki kiralık uçuşlar % 27 azalmıştır, halbuki bunlar 1973 ün ilk dört ayı içinde % 34 artmıştı. Bu rakamlar bilhassa A. Birleşik Devletlerinden Avrupaya doğru hareket eden ve 1974 ün ilk üç ayınra, 1973 ün aynı dönemine nazaran yapılan % 14 artış tahminindeki azalışı yansıtmaktadır. Kanadada, 1974 ün ilk dört ayı zarfında sınırlarına gelen yabancı ziyaretçilerin sayısı % 5 azalmıştır. Aynı devre zarfında A. Birleşik Devletlerine gelen yabancı turistlerin adedi % 2 azalmıştır.

Yabancı turistlerin 1974 ün ilk altı ayında Avrupadaki Üye ülkelere ve bu memleketlerdeki gecelemelerine ait istatistikler genellikle durumun ülkeden ülkeye değişiklik arz ettiğini göstermekteyse ve yaz aylarında her nekad bir iyileşme beklenmekteyse de, şimdiye kadar umumi temayülün azalış istikametinde olduğunu göster-

mektedir. Yabancı turistlerin sınırlara gelişleri Yugoslavyada (4 ay) % 32, İtalyada (2 ay) % 11, İzlandada (6 ay) % 9, İskandinavya Ortak Pasaport Kontrol Bölgesinde (3 ay) % 7, Danimarkada (5 ay) % 4, İspanyada (5 ay) % 3 ve Portekizde (3 ay) % 1 azalmıştır. Keza yabancı turistlerin gecelemeeleri İsviçrede (5 ay) % 7, Almanyada (3 ay) ve Danimarkada (4 ay) % 6, Portekizde (3 ay) % 4 Yugoslavyada (4 ay) % 3 düşüş göstermiştir. Buna karşılık, sınırlara yabancı turist gelişleri Türkiyede (3 ay) % 15, Avusturyada (5 ay) % 9, Hollandada (3 ay) % 6 artmıştır; otellere yabancı turist gelişleri ise İrlandada (6 ay) % 1 fazlaşmış, yabancı turistlerin gecelemeeleri Avusturyada (5 ay) % 5 ve Hollandada (3 ay) % 4 artmıştır.

Turizm Alanında Hükümet Politikası ve Faaliyetine İlişkin Telkinler :

1973 de uluslararası turistik hareketlerde müşahade edilen zayıf bir gelişim ile 1974 ün ilk ayları zarfında ortaya çıkan yeni yavaşlamada olduğu kadar enflasyonun süratlenmesi, enerji sorunu, ödemeler dengesinin bozulması ve ekonomik büyümenin duraklaması turizm bakımından yeni bir durum yaratmıştır. Hükümetlerce izlenen turizm politikası bakımın-

dan bu durumun sonuçları söz konusu hükümetlerin, kendi ülkelerinin koşullarına, turizmin gelişmesi amacıyla, ekonomik, sosyal ve çevresel alanlar üzerinde bu inkişafın yaratacağı tesirlere atfettikleri ehemmiyete bağlı bulunmaktadır.

Uluslararası turizm son yirmi yıl zarfından Üye ülkelerin pek çoğunun ekonomisinde önemli bir rol oynamıştır ve bu memleketlerin halen sağladıkları tüm görünen ve görünmeyen toplam döviz gelirlerinin, uluslararası nakliyattan elde edilen gelirler nazarı itibara alınmamak üzere, % 5' inden fazlasını teşkil etmektedir. Binaenaleyh, özellikle ekonomik konjonktürün değişikliklerine karşı hassasiyet gösteren ve ekonomileri turizme dayanan birçok ülke bakımından hususi bir ehemmiyeti haiz olan bu faaliyetin, genellikle uluslararası ödemeler ve Üye ülkelerin ekonomileri üzerinde gayri müsaıt neticeler yaratmasını önlemek için, yeterli bir düzeyde kalması icap etmektedir.

Turizm kesimi, bazan ham maddenin azaltılması ve bazan da petrol ürünleri fiatlarının artırılması şeklinde tezahür eden petrolle ilgili yeni durumdan doğrudan doğruya etkilenmiş bulunmaktadır. Şayet ve özellikle 1973 yılı sonunda ve 1974 senesi başında duyulan

petrol kıtlığının bütün turizm üzerinde nispeten sınırlayıcı tepkileri olmasaydı, petrol ürünleri fiatlarının yükselişi sonucu derhal otomobilli özel yolculuk masraflarının ve turistik ulaşım tarifelerinin, bilhassa hava yolları tarifelerinin, yükselmesi neticesi doğmuş olacaktı. Halen turizm üzerindeki bu masrafların artışı sonuçlarını yerleşmiş bulunan ekonomik ortamın daha umumi neticelerinden ve ruhsal görünüşlerinden tefrik etmeğe imkân yoktur.

Gerçekten, şimdiki talebin gevşekliği, iktisadi faaliyetin yavaşlanması ve birçok Üye ülkede enflasyon haddinin yüksek oluşu kadar hükümetler tarafından mali, parasal ve kredi alanlarında iç ve dış ekonomik durumun bozulmasına karşı durmak için daha önceleri almış bulundukları tedbirler çok muhtemeldir ki turistik talebi, özellikle dış ülkelere yolculukları etkiliyecektir. Bununla beraber yabancı ülkelere ziyade kendi memleketleri içinde tatil geçirmeğe doğru kayda değer bir yöneliş yabancı turistik talebin azalışını telâfi edebilmektedir.

Petrolle ilgili ürünlere ait fiatların yükselişi dolayısıyla ödeme dengelerinde meydana gelen bozukluklar karşısında bazı ülkeler, daha evvel kendi uyrukluları tara-

findan yabancı memleketlere yapılan turistik harcamaları kısmak amacıyla bazı tedbirler almışlardır. Halihazır koşullar altında, bu konudaki tekyanlı düzelnemeler genel-leştirilmiş olsaydı, diğer ülkelerin dış ödemeler sorunlarını ağırlaştırmak tehlikesini yaratacak ve uluslararası turistik hareketler ve turizm sanayii üzerinde de çökertici bir tesir meydana getirmiş bulunacaklardı.

Bundan ötürü Turizm Komitesi, birçok Üye ülkenin hükümetleri tarafından tasvip gören ve bakanlar seviyesindeki O.E.C.D. Konseyi tarafından, bu memleketlerin bir yıllık bir dönem içinde, ithalâtlarını kısıtlamayı amaçlayan veya Bildiriye ters düşecek cari muamelelere ilişkin benzeri kararlar gibi genel veya özgül mahiyette, tekyanlı tedbirler almaktan kaçınacaklarına dair kararlarını açıklayan ve 30.5.1974 de yayımlanan Bildiriye büyük bir ilgiyle karşılamıştır. Nitekim Turizm Komitesi, Üye ülkeler tarafından ve O.E.C.D.'nin cari Görünmeyen Muamelelerinin Liberasyon Koduna uygun olarak yabancı memleketlere yapılacak seyahatlere hâlen vermekte oldukları döviz tahsislerini azaltmalarını ve yabancı ülkelere gidecekleri durdurabilecek her türlü tedbiri almaktan kaçınmalarını çok önemli addetmektedir.

Şimdiki durumda hükümetler, orta ve uzun vâdeli öngörülerini yeniden gözden geçirmeğe ve onları ulusal ekonomilerinin çerçevesi içinde ve turizm kesimine atfettikleri öncelik derecesine göre uygun görülecek tedbirleri almağa teşvik edilmelidir. Bu vaziyet nazarı itibara alınmak suretiyle, bilhasa konaklama ve diğer turistik arz unsurları bakımından her yeni genişlemenin, bundan böyle daha iyi seçilmiş bir esasa göre yapılmasının ve talebin olduğu kadar ilgili bölgelerin sahip bulundukları imkânların gerçek bir değerlendirilmesine istinat ettirilmesinin lüzumlu olduğu anlaşılmaktadır. Bu husus özellikle politikacıları turizm hacmini ve turistik arzın mevzileşmesini amaçlayan hükümetler bakımından önemlidir.

Komite, turisti de tüketici kadar korumayı hedef alan tedbirlerin önemini kabul etmektedir. Zaten pek çok ülkede tüketicilerin himayesi hususunda genel mevzuatta bazı hükümler bulunduğu gibi turistik yükümlülöklere ait özel kanunlar veya tüzükler de mevcuttur. Bundan başka mevzuat veya düzenleme sahasında kendi kendini yönetmeliklerle nizam sokma veya turizmle ilgili mesleki teşekküllerce kabul edilmiş özel hükümler şeklinde daha belirli tedbirler de alınmaktadır. Komite bu alanda

uluslararası kuralların ne dereceye kadar yararlı olabileceğini incelemek ve bilmek istemektedir.

1973 de turizm plânlaması sahasında çok açık bir şekilde özellik arz eden iki husus ortaya çıkmıştır. Birincisi, merkezi hükümet kamusal, bölgesel ve mahalli yönetimlere, sadece mali değil, aynı zamanda bölgesel ve yersel düzenleme plânlarını anlamaları, hazırlamaları ve uygulamaları imkânını vermek amacı ile, gittikçe daha fazla yardımda bulunmak eğilimi göstermektedir. İkincisi, ulusal, bölgesel ve mahalli seviyelerdeki turistik plânlama, şu üç noktayı gittikçe daha fazla gözönünde tutmaktadır: a) Ülkenin sosyo-ekonomik gelişme çerçevesi ve düzenlenmesi içinde turizmin diğer ekonomik ve sosyal kesimlerle bütünleşmesi; b) turizm ve boş zamanlar konusunda artan ihtiyaçların şehirlerin inkişafıyla alâkası; c) miktarın artırılması, kalitenin ve turistik hizmet fiyatlarının daha iyi bir hale getirilmesi amacıyla turistik arzla ilgili faaliyetin daha fazla genişletilmesi.

Turistik plânlama ve kabul edilmiş bulunan plânların uygulanması, resmi mercilerle kalkınma politikası ve turistik yatırımlardan sorumlu kuruluşlardan ve ekonomik, sosyal gelişme ve çevre sağlı-

ğının korunması ile yetkili diğer teşekküller arasında mevcut işbirliğinin gittikçe daha güçlü bir bün-yeye haline gelmesini gerektirmektedir. Bu işbirliği özellikle turizmin amaçları, boş zamanlar ve çevre korunması arasında gerekli tamamlamanın sağlanmasına imkân verecektir.

Komite halihazır koşullar altında turistik plânlamanın, bütün ulusal ve uluslararası turistik talebe ait etkenleri olduğu kadar uluslararası turistik piyasalarda gelişecek ve gittikçe artacak rekabetin de gözönünde tutulmasının lâzım geldiğini takdir etmektedir. Daima, en başından itibaren ulusal düzeyde bir arz kapasitesi ile iç ve dış talep arasında bir denge aranarak optimal bir verimlilik sağlanması gerekmektedir. Turistik ticarileştirme ve ilân faaliyeti de talebi fiili arz düzeyinde tutmaya yardımcı olmaktadır. Son olarak şunu da belirtelim ki uzmanlık eğitiminde modern yöntemler kullanmak sayesinde uygun bir mesleki gelişim sağlanması amacıyla el emeğinin ihtiyaçlarını ayrıntılı bir biçimde değerlendirmek lâzımdır.

Komite turizmdeki güçlü gelişmeyle ilgili yavaşlamanın turistik inkişafa ait masraf ve kârların, sadece ekonomik bakımdan değil, aynı zamanda sosyal ve çevresel

konular açısından da daha sıkı bir şekilde tetkikine imkân verebileceğini düşünmektedir. Komite, turizmin iktisaden sağlıklı, sosyal ve çevresel konularda tespit edilmiş önceliklere uygun olarak gelişmesi için bu esasların zaruri bulundu-

ğuna kanidir. Hakikaten, turizmin gelecekteki gelişimine ilişkin politika genel sosyo-ekonomik verimliliği gözönünde tuttuğu ölçüde turizm hayatın daha iyi bir duruma gelmesine gerçekten yardımcı olmaktadır.

(Baştarafı 2. Sayfada)

12 Aralık 1974

Saat 13.30 : Taksim Belediye Gazinosu
Panel
«Sanayimiz ve Sorunları»
Prof. Dr. Feridun Ergin
Prof. Dr. Gülten Kazgan
Prof. Dr. Mükerrerem Hiç
Ertuğrul Soysal
Feyyaz Berker

Saat 21.00 : Televizyon da Açık Oturum
«Tarım-Sanayi İlişkisi ve Ekonomik Kalkınmamız»
Mehmet Barlas
Prof. Dr. Gülten Kazgan
Prof. Dr. Mükerrerem Hiç
Prof. Dr. Erdoğan Alkin

13 Aralık 1974

Saat 16.00 : İst. Sanayi Odası Konferans Salonu
«Türkiye’de Sanayileşme ve İstihdam Sorunları»
Prof. Dr. Nusret Ekin

14 Aralık 1974

Saat 20.30 : 03.00 Taksim Belediye Gazinosu Salonları
«Geleneksel İktisatçılar Balos»

Ekonomik Rapor

1973 Yılında Türkiye'de Sınai Üretim

ah. Deri ve Kösele İşleme Sanayii :

Memleketimizde özellikle İstanbul - İzmir - Bolu - Denizli - Erzurum civarında gelişen birkaç il dışında hemen hemen tali tesislere sahip olan tarihi bir hayli eski bir sanayi koludur. Son yıllarda dış pazarlarda büyük rağbet görmüş olan ve ihracatta iyi bir gelir kaynağı görünen deri konfeksiyon sanayii büyük istikbal vadetmektedir.

Deri İşleme Sanayiinde meslek odalarına kayıtlı 443 firma görülmektedir. Bunların yatırım tutarı ise 245.772.990 TL. olarak hesaplanmıştır.

Debagat Sanayiinde ise, özel

sektöre ait 667 motorlu tabak ve 500 civarında da kara tabak bulunmaktadır. İliere göre 141 tesisle İstanbul I. sırayı, 102 tesisle Bolu II. sırayı, 93 tesisle de İzmir III. sırayı işgal etmektedirler. Ancak deri sanayiinde kapasite gelişimi beklendiği ölçüde oluşmamamıştır.

Deri sanayiinde istihdam edilenler küçümsenmeyecek bir sayı teşkil etmektedir. Deri ayakkabı imalatında kamu sektörüne ait büyük tesislerde 1400, özel sektör tesislerinde 850 küçük tesislerde 80 bin topyekûn 82.250 kişi bu dalda çalışmaktadır.

Genellikle imalatı Marmara ve Ege bölgesinde toplanan Deri Gi-

yim Eşyası Sanayiinde ise 30.000 kişi çalışmaktadır. Deri konfeksiyonculukta yatırım 70 milyon TL. civarında olup yıllık üretim kapasiteleri 700-750 bin parça civarındadır.

Debbagat dalında ise 1971 yılı itibariyle 3.000 kişi çalıştığı tesbit edilmiştir.

Yüksek hayvan potansiyeline rağmen zaman zaman dışarıdan deri ithal etmemiz bu sanayiın gereğince inkişaf edemediğinin bir emaresidir. Alt yapı noksanlıkları, imalâthanelerin küçük ve iptidai metodlarla üretim yapmalarından doğmaktadır.

Dericilik sanayiinin ham maddede yönünden çeşitli problemleri vardır. Zira verim kıstaslarına göre yapılan üretimde ham madde önemli unsurlardan biridir. Kötü bakım, deri hastalıkları (paraziter hastalıklar, uyuz, şarbon v.b. epidemik cilt arazları), yüzme esnasındaki bıçak kaçıklıkları, bilgisizlik daha başlangıçta verimi ve kaliteyi düşürücü olmaktadır. Kalite imalât ham maddenin fonksiyonunun % 60 olduğu düşünülürse daha imalât başlamadan önce zayıfın yüksek olacağı kolayca anlaşılabılır.

Daha ziyade el işçiliğine dayanan ayakkabı sanayii de bir kaç il ve çevresinden çıkamamış (% 60

İstanbul, % 20 İzmit, Ankara Adana, Bursa ve Gaziantep) yaygın biçimde seri ve fabrikasyon imalât mümkün olamamıştır. Kamu kesiminde Sümerbank Beykoz Deri Fabrikaları dışında özel sektörde 11 adet fabrikasyon imalâtı yapan kuruluş görülmektedir.

Deri ithalatımız daha ziyade ham deri ile işlenmiş deriden müteşekkildir.

Deri ve deri mamûllerinin ihrac gücü son yıllarda yükselmiştir. Dış piyasalarda fiyatlar yükselmeye eğilimindedir. Ancak, bu durumdan yararlanabilmek için değinilen problemler giderilmelidir. Devletçe de gerekli tedbirlerin alınması dan finansman ihtiyaçları tatmin ve teşvik edilmesi de şarttır. Özellikle üretim ve ihracat safhalarının kâr seviyede karşılandığı takdirde sanayiın gelişmesine büyük ölçüde hizmet edilmiş olacaktır.

ai. Tekerlek Lâstiği İmalâtı :

Tabii ve sentetik kauçuğa çeşitli kimyasal maddelerin ilâvesinden sonra farklı süreçlerden geçirilerek elde edilen bir üretim dalıdır. Ülkemizde 5 firma tarafından otomobil, kamyon, otobüs, traktör, greyder, bisiklet ve motosikletler için iç ve dış lâstikler şeklinde imlâ edilmektedir. İzmit'de Good-Year ve Türk Pirelli ve Adapazarı'

ndaki Royal Lâstik Fabrikaları binek otomobil, kamyon/kamyonet, traktör ve greyder lâstikleri, İstanbul'daki Doğan Lâstikçilik A. Ş. ve İzmit Kent Lâstik Sanayii ve Ticaret A. Ş. firmaları da bisiklet ve motosiklet iç ve dış lâstikleri imâl etmektedirler.

Lâstik imalâtındaki en büyük gelişme yukarıda görüldüğü gibi son yıllarda artan binek otomobili imalâtına paralel olarak binek otosu lâstiği ve kamyonet lâstiğinde olmuştur. Üretim miktarlarına göre kamyon, otobüs ve traktör dış lâstikleri bir sıra teşkil etmektedir.

Tekerlek lâstiklerinin bazı çeşitleri Türkiye'de imâl olunmakta veya imalâtı yeterli bir seviye'ye erişememektedir. Bu nedenle ithal zorunluluğu ortaya çıkmaktadır.

III. Plânda öngörüldüğü gibi karbon siyahı ve sentetik kauçunun yurt içinde imâli gerçekleştiği takdirde dış lâstik ihraç imkânları genişleyecektir.

1973 yılı itibariyle yaklaşık 16 milyon TL. olan lâstik ihracatının III. Plânlı dönemde 20 milyonu geçeceği tahmin olunmaktadır. Üretimdeki artışın büyük kısmının daha ziyade iç tüketime dönük olacağı hesaplanmıştır.

Plâstik İşleme Sanayii :

Plâstik işleme sanayii, plâstik esaslı ham maddelere ısı basınç ve fizikî etkenlerle istenilen şeklin verilmesi suretiyle plâstik eşya ve malzeme üreten bir sanayi dalıdır.

Bu sanayide dünya memleketlerindeki gelişmeye paralel olarak yurdumuzda da büyük bir gelişme kaydedilmiştir. Bu gelişme özellikle plânlı kalkınma devresinde olmuştur.

Bu sanayi kolu ilk yıllar küçük gramajlar basit mallar üretirken bugün büyük gramajlı, kaliteli ve yüksek kapasiteli mal üretimine geçmiş bulunmaktadır. Oyuncak, mutfak eşyası, gıda maddeleri, kimyevi maddeler, giyim eşyası ve her türlü sınaî mamûller ambalajlanmasında kullanılan ambalaj maddeleri, süs eşyası, makina parçaları, buzdolabı, motorlu araç gövdeleri akrilik levhalar, gözlük çerçeveleri, su hortumları ve boruları, yer döşemeleri, sera örtüleri vs. bu sanayii mamûlleri arasındadır.

Ham madde bakımından kısım dışa dönük bir sanayi koludur. Henüz yurdumuzdaki Petrokimya tesisleri yeterli kapasitede olmadığından ihtiyaç yerli üretimden ve dış piyasalardan ithal yolu ile karşılanmaktadır.

Sektörün yapısal oluşumu çeşitlilik arz etmektedir. Çok sayıda küçük imalâthane yanında modern tesislere sahip güçlü firmaların sayıları da artmaktadır. Tarım sektöründeki gelişmelere paralel olarak sert plâstik su borusu, sera örtüsü, ağır hizmet torbaları imalâtı ile uğraşan modern ve güçlü makinalarla mücehhez firma sayısı da artmaktadır.

Sektörün giderek yeni makinalar ve bunun gereği olarak da yeni teknolojiler kullanması, işlenmiş plâstik mamûl kullanım anlamlarının değişme ve gelişmesine olanak sağlamıştır. Bu durum yatırım ve aramalı niteliğindeki plâstik mamûllerde görülmektedir. Örneğin; plâstik boru ve bağlantı parçaları, vinil asbest yer döşemelikleri, yer karo ve muşambaları, sun'i deri, ökçe, taban, film, sünger ve köpük üretimi sayılabilir. Buna bağlı olarak tüketime dönük mamûl üretiminin toplam üretimdeki payı 1972 de % 30'a kadar inmiştir.

a) Kimya Sanayii :

Plânlı dönemin başında kimya sanayiinde ancak birkaç madde yurt içinde üretilmekte ve talebin çoğunluğu ithalâtla karşılanmaktaydı.

İmalât sanayii içinde kimya sanayi en hızlı gelişen sektörlerden

biri olmuş ve bu sektör kapsamına giren birçok madde plânlı dönemde yurt içinde üretilmeye başlanmıştır. Başlangıçta tüketim malları üretimi çoğunlukta iken zamanla önemli ara malları üretimine geçilmiştir.

Kimya sanayii ürünlerine talep de sanayileşme çabalarımıza paralel olarak artmaktadır.

Gelişen kimya sanayiiimiz yanında, kimyasal ürünlere ihtiyacın da artması ithalâtımızı da etkilemektedir.

Kimya sanayiiimiz genel ihracatımıza da katkılarda bulunmaktadır. Son yıllarda gerek ihracat miktarı ve gerekse çeşitli artmıştır.

Kimya sanayii üretiminin çoğunluğunu oluşturan boraks, sentetik elyaf ve iplik, boyalar, sabunlar ve ilâçlar gibi ürünlerde üretim, plân hedeflerinin üzerinde gerçekleşmiş; sudkostik borik asit, boyar maddeler, sun'i lifler gibi bazı ürünlerde ise plân hedeflerine ulaşamamıştır.

Kimya sanayiinde bazı ürünler için talep ekonomik bir kapasite kurulmasına yeterli düzeye ulaşmıştır. Ancak, «Ağır Kimya Sanayii» diye adlandırılabilir ana tesisler henüz talebi karşılayabilecek büyüklükte değildir.

Üçüncü Plân ve onu izleyen

dönemlerde öncelikle temel kimyasal madde sanayilerinin ve büyük organik ve anorganik kimya komplekslerinin kurulması hedef olmaktadır. Nitekim soda, sudkostik gibi kimyasal maddeler ve boyar madde tesislerinin kurulması ve genişletilmesi önemli ölçüde ithal ikamesi sağlayacağı gibi ihraç imkânları da sağlayacaktır.

Sudkostik üretimi, yan ürün olarak elde edilen klor'a sarf mahalli bulunamaması nedeniyle sınırlı olmaktadır. İkinci Petrokimya tesislerinin kurulması bu sorunu da çözecektir. Ancak tuz üretiminde, gerekli yatırımların vaktinde yapılamaması dolayısıyla bir darlık olduğu görülmektedir.

Sabun sanayiinin ana ham maddesi olan donyağında da yakın bir gelecekte darlık beklenebilir.

Yemeklik likid yağların, sabun sanayiine kaymaması için ithal imkânlarının sağlanması zorunluğudur.

al. Petrokimya Sanayii :

Petrokimya sanayii, petrol ve kimya sanayii kesimlerinin bir araya gelmesinden oluşmaktadır. 20. yüzyılın ikinci yarısına kadar sadece bir akaryakıt ve asfalt kaynağı olarak kullanılan petrol, günümüzde organik kimya endüstrisinin ve dolayısıyla çok sayıda sentetik orga-

nik maddelerin temel ham maddesi haline gelmiştir. Nihai ürünlerinin başlıca türleri plâstikler, sentetik kauçuklar, sentetik lifler, deterjanlar, sentetik gübreler, karbon siyahı v.s. dir.

Görülüyor ki, bu maddelerden yapılan mamûller sanayimizde ve günlük yaşantımızda çok geniş bir yer kaplamaktadır. Nitekim, bu sanayi diğer bütün sektörlerle nazaran en hızlı bir şekilde gelişmiş ve kilit sanayilerden biri olmuştur.

Bu sanayi memleketimizde, Petkim Petrokimya A. Ş.'nin kurulmasıyla başlamıştır. 250 milyon TL. sermaye ile kurulan şirket gittikçe büyüyerek bugün 700 milyon TL. sermayeye ulaşmıştır.

Memleketimizin hızla artan sentetik kauçuk talebinin yerli üretimle karşılanması amacıyla 1971 yılında tamamı Petkim'e ait olmak üzere Petkim Kauçuk A. Ş. kurulmuştur. Halen yatırım safhasında olan şirketin 1974 yılında faaliyete geçmesi beklenmektedir. Yılda 32.150 ton SRB kauçuğu, 13.500 ton CBR kauçuğu üretecektir.

Petrokimya tesisleri kurulduğundan bu yana devamlı teşviat halinde olmasına rağmen, talebin gösterdiği hızlı artış 2. petrokimya tesislerini zorunlu kılmaktadır.

İkinci Petrokimya tesisleri üzerindeki çalışmaların hayli ilerlediği, ancak kuruluş yerinin henüz tesbit edilmediği anlaşılmaktadır. Irak petrollerinin İskenderun limanına akıtılmasının söz konusu olduğu da gözönüne alınarak kuruluş yerinin tesbiti uygun olacaktır.

Ayrıca artan memleket ihtiyacı, Ortak Pazar üyeliğimiz hususları, satış ve pazarlama konularıda dikkate alındığında ikinci kompleksin büyük kapasitede kurulması çok yerinde olacaktır.

Petrokimya sanayiinde ham madde olarak nafta kullanılmaktadır. Petkimin bu kapasite ile çalışması halinde yılda 271.000 ton nafta kullanacaktır.

an. Seramik Sanayii :

Memleketimizde plânlı döneminin başlangıcında 1962 yılında 6.660 ton olan yıllık seramik üretimi plânın ilk yılı olan 1963 de 11.080 ton, beş yıl sonra 1968'de 36.610 ton ve ikinci beş yılın sonunda 1972'de 58.700 tonu bulmuştur. Üçüncü Beş Yılın ilk yılı 1973 de bu miktar 66.000 ton olmuş ve ikinci yıl olan 1974 de de 70.000 tonu bulacağı tahmin edilmiştir.

Memleketimizde seramik mamûllerinden karo fayans, karo seramik, elektro porselen, mutfak ve süs eşyası imâl edilen başlıca grup-

lardır. Plânlı dönemin başlangıcında 1972 yılında 4.560 ton/yıl olan karo fayans ve karo seramik tüketimi plânın ilk yılı olan 1963'de 6.000 ton/yıl ve İkinci Beş Yılın ilk yılı olan 1968 de 28.100 ton/yıl ve son yılı olan 1972 de 32.755 ton/yıl'a ulaşmış bulunmaktadır. Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Plânının ilk yılı olan 1973 de bu rakam 37.900 ton/yılı bulmuş ve ikinci yıl 1974 de de 41.600 ton/yıl bulacağı tahmin edilmiştir. Buradaki tüketimin hızlı artış sebebi konut inşaatındaki artışla izah edilebilir. Nitekim yapılan bir araştırmada Birinci Beş Yıllık Kalkınma Plânı döneminde % 13 civarında bir konut inşaat hızı tesbit edilmiştir. Bu artış hızı karo fayans ve karo seramik tüketiminin artış hızına paralellik arz etmekte olup 1973 ve 1977 yıllarındaki karo fayans ve karo seramik tüketiminin sıra ile 41.600 ton ve 57.500 ton olacağını göstermektedir.

Bu sanayi kolunun ikinci grubunu teşkil eden sağlık gereçleri tüketiminde birinci grup olan karo fayans ve karo seramik tüketimine bir paralellik görülmektedir. Bunu da konut inşaatında müştereken kullanılmaları ile izah etmek gerekmektedir. Ayrıca, eski konutlarda bulunmayan sağlık gereçlerinin ilâve edilmesi de gerekir. Plânlı dönemden önce 1962 yılında bu grup tüketim yılda 1.500 ton civarında

iken, plânın ilk yılı 1963 de 2.400 ton/yıl ve İkinci Beş Yılın başında 1968 de 1.000 Ton/yıl ulaşmış ve İkinci Beş Yılın son yılı 1972 de 8.500 ton/yıl bulmuştur. Üçüncü Beş Yılın ilk yılı 1973 de aynı tempo ile artan ve 9.500 ton/yıl olan sağlık gereçleri tüketimin ikinci yıl 1974 de 10.500 ton ve beşinci yıl sonunda 1977 de 17.500 tonu bulacağı görülmektedir.

Porselen sofa ve süs eşyası tüketimi plânlı dönemde önce 1962 yılında 540 ton/yıl iken plânlı dönemin ilk yılı 1963 de 2.081 ton, İkinci Beş Yılın başında 1968 de 3.870 ton ve sonunda 1972 ve 7.000 ton olmuştur. Aynı artış hızı ile Üçüncü Beş Yılın başında 1973 de 7.700 ton, ikinci yılında 1974 de 8.100 ton olan porselen sofa ve süs eşyası tüketiminin ve son yılda 1977 de 8.868 tonu bulacağı tahmin edilmektedir.

ao) Cam Sanayii :

Memleketimizin cam tüketim ve üretimi son yıllarda çok hızlı bir artış göstermektedir. Buna rağmen fert başına düşen cam tüketimi çok düşük olup 1965 yılında 2,7 Kg., 1969 yılında 4,4 Kg. ve 1969 yılında 5,9 Kg. olmuştur. Bu rakamın 1973 yılında 6,5 Kg. ve 1974 yılında (7,2) Kg.'ı bulacağı tahmin edilmektedir.

Gelişmiş memleketlerin alt

sınırına gelebilmek için kişi başına yıllık cam tüketiminin 30 Kg.'ı geçmesi gerekmektedir. Komşumuz Yunanistan'ın cam tüketim seviyesine gelebilmek için % 80 nisbetinde cam tüketimimizin artması gerektiği kolaylıkla görülür. Konut inşaatının gelişmesi ile birlikte cam ve camdan mamûl eşyanın köylere girmesi ve çiçek ve sebze seracılığının büyük bir gelişme göstermesi cam tüketimini büyük ölçüde etkilemektedir.

Tüketime paralel olarak artan cam üretimi yeni tesislerle memleket ihtiyacının üstüne çıkmaktadır. Bilhassa yeni tesislerden Anadolu Cam Sanayiinin tamamlanması ile bugünkü ihracat rakamlarımızın büyüyeceği ve artan yurt içi talebin kolaylık karşılanabileceği açıklık kazanmaktadır. Birinci Beş Yıllık Kalkınma Plânı döneminde % 23 olan yıllık ortalama artış hızı gösteren pencere camı ve sınav kaplar üretimi İkinci Beş Yıllık Plân döneminde % 17 lik bir artış hızı ile üretim artışına devam etmiştir. Üçüncü Beş Yıllık Plân döneminin ilk yılı olan 1973 de 206.800 ton bu kısımdaki yerli üretimin 16.600 tonu ihraç edilerek gerisi iç tüketimde kullanılmıştır.

Son yıllarda faaliyete geçmiş olan emprime ve telli cam ile nör cam boru, camdan laboratuvar eş-

yası ve lüks lambası camı imalâtında 1970 yılında % 66,8 nisbetindeki yıllık üretim artış hızı 1971 yılında % 81,3'e kadar yükseldikten sonra 1972 yılından itibaren % 44,1 azalmaya başlamış ve 1973 yılında % 23,7 olmuştur. Bu artış oranları son yıldaki oranda sabit kalsa dahi planda öngörülen % 10,4'lük yıllık ortalama hızın çok üstünde bulunmaktadır.

Bilhassa pencere camı ihracatındaki artış hızı çok yüksektir. Toplam cam ve cam mamülleri ihracatımızın 1963 yılından 1970 yılına geçerken % 500 nisbetinde bir fırlama (pencere camından ileri gelen) ve 1971 de % 400, 1972 yılında bir miktar azalarak 1973 yılında % 36,7'lik bir artış hızı göstermiş ve 194 yılında da bir yıllık artış oranının % 73,7 olacağı tahmin edilmektedir.

Özel maksatlar için çok küçük miktarlardaki cam mamülleri ithalatımızın yıllık portresi 45-50 milyon TL. civarındadır. 1971 yılında 10.537 ton olan toplam cam ithalatımız 1973 yılında 5.530 tona düşmüş ve 1974 yılında bu rakamın 3.970 tona ineceği tahmin edilmiştir.

ap) Demir - Çelik Sanayii :

Memleketimizde 1973 yılında demir çelik sanayii olarak Karabük

Demir - Çelik ve Ereğli Demir - Çelik entegre tesisleri ile hurdadan demir ve çelik üreten M.K.E.K. Kırıkkale Çelik Tesisleri ve Özel Sektöre ait demir ve çelik üreten tesisler ile kütük, tel ve saç haddehaneleri, dikişli boru tesisleri pik, çelik, temper ve sfero dökümhaneleri faaliyet göstermiş bulunmaktadır.

Üçüncü Beş Yıllık Plan döneminde bu sektördeki gelişmelerin hedef alınan sanayileşme doğrultusunda gerçekleşmesinin beklendiği belirtilmektedir. Bu dönemde demir - çelik üretiminin yılda ortalama % 15,9 artması öngörülmektedir.

Aynı dönemin ham demir üretiminin yılda ortalama % 24, ham çelik üretiminin % 26, yassı hadde üretimi için gerekli ham çelik üretiminin % 19, uzun hadde ürünleri üretimi için gerekli ham çelik üretiminin % 36 oranında artması hedef olarak saptanmıştır.

Üçüncü Plan döneminde demir - çelik dektörü için toplam olarak 15.400 milyon TL. lık bir yatırım öngörülmüştür. Birinci Plân döneminde bu rakam 4.337 milyon TL. ve İkinci Plân döneminde ise 5.684 milyon TL. idi. Yatırımların çelik tesisleri ve ham demir tesislerindeki atıl kapasiteler dikkate alınarak haddehane ve ham madde te-

sislerine doğru kaydırılacağı belirtilmiş bulunmaktadır.

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planının ilkeler ve tedbirler bölümünde öngörülen üretim hedeflerine ulaşılabilmesi için işletmelerde, verimli iş artırıcı yatırımlara öncelik verileceği, atıl kapasite yaratılmamasına dikkat edileceği ve hurda ikamesi sağlayan ön dedüklenmiş cevher kullanan tesislerin teşvik edileceği gibi hükümler bulunmaktadır.

Sanayileşme çabasında olan memleketimizde sanayi ürünleri üretimindeki hızlı artış ve yapısında daha çok demir - çelik mamülleri kullanılan makina, madeni eşya, elektrik âlet ve makinaları, taşıt v.b. imalâttaki hızlı artışta görülmektedir. Bu sebepten de demir ve çelik talebi çok hızla artmaktadır. Entegre demir - çelik tesislerine yapılacak ek ve yenilemelerle birlikte prodüktivite ve hertürlü sorunlarının halledilmesi de gereklidir. Özel Sektör tesislerinin de aynı şekilde sorunlarının halledilecek rantbal birer tesis haline getirilmesi gerekmektedir.

ar) Madeni Eşya Sanayii :

Memleketimizde madeni eşya sanayinin Birinci Beş Yıllık Planla başladığı söylenirse pek yanlış olmaz. İkinci Plân döneminde hızlı

bir gelişme gösteren madeni eşya sanayimizde genellikle Özel Sektör pek aktif rol oynamış ve büyük bir başarı kazanmıştır.

Bu sektörün başlıca ürünleri demir çelik inşaat aksamı çelik konstrüksiyon, basınca dayanıklı kaplar, depo sarnıç vb. gibi yatırım malları, transmisyon zincirleri, civata, somun, perçin, rondela, spiral yaylar, vanalar, fittingsler vb. gibi ara malları ve mutfak, büro levazımatı vb. gibi dayanıklı tüketim mallarıdır.

Son üç dört yıldır devam eden inşaat sektöründeki durgunluk madeni eşya sanayinin ara mallarından olan tesisat malzemeleri imalât sanayini de etkilemiştir.

Üçüncü Beş Yıllık Plân döneminde bu sektörde % 15,5 civarında bir artış olacağı tahmin edilmekte ve öngörülen üretim hedeflerine ulaşılabilmesi için toplam olarak 4,1 milyar liralık bir yatırımın yapılması gerekli görülmektedir.

Üçüncü Beş Yıllık Plan, sektörün gelişmesi için dizayn ve mühendislik hizmetlerinin büyük önemi olacağını belirtmiş bulunmaktadır. Standardizasyon ve kalite kontrolüne önem vererek haksız rekabetin önlenmesi de halledilmesi gerekli problemlerdendir.

Bu sanayi kolundaki ihracatımız az olmakla beraber son yıllarda bir canlılık göstermeye başlamıştır. Gelişen teknolojiye paralel

olarak madeni eşya imalatımızdaki gelişmenin ihracatımıza da yarayaacağı ve aynı oranda bir artış göstereceği umulmaktadır.

AET'yi TANIYOR MUSUNUZ ?

NEDİR

Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) 25 Mart 1957 de Altı Avrupa ülkesi tarafından kurulmuş olan, katılanların sayısı 1 Ocak 1973 den beri dokuza yükselmiş bulunan ve bütün üyelerini tek bir ekonomik birlik içinde toplama amacı güden bir kuruluştur.

Topluluğun merkezi Brüksel'dedir.

Topluluğu kuran ülkeler : Almanya, Belçika, Fransa Hollanda, İtalya ve Lüksemburg'dur.

Sonradan katılanlar : İngiltere, İrlanda ve Danimarka'dır. Türkiye, Yunanistan ve Kıbrıs belli bir süre sonunda Topluluğa tam üye olmak üzere, birer ortaklık anlaşması imzalamış bulunmaktadır.

Bugünkü Topluluk, Avrupa'da faaliyette bulunan üç ayrı Topluluğun birleşmesinden doğmuştur :

1 — Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (CECA) Kuruluş : 18 Nisan 1951

2 — Avrupa Ekonomik Topluluğu (CEE = AET) Kuruluş : 25 Mart 1957.

3 — Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu (EURATOM) Kuruluş : 25 Mart 1957.

Bu üç Topluluk 1 Temmuz 1967 den itibaren kaynaştırılmış ve tek bir AVRUPA TOPLULUĞU meydana getirilmiştir.

AMAÇLARI

* 250 milyon Avrupalının hayat düzeyini yükseltmek.

* Aralarındaki gümrük duvarlarının ve mübadele tahditlerinin kaldırılmasıyla elde edilmiş genişlemiş bir piyasa içinde, teknik gelişme ve ekonomik kalkınma konusunda en elverişli şartları yaratmak.

* Avrupa ülkelerini uzun süre birbirinden ayırmış, gelişmelerini geciktirmiş çeşitli siyasal anlaşmazlıklara bir son vermek.

* Avrupayı büyük ülkelerin gücü ve gelişmekte olanların rekabeti karşısında, dünya işlerinde ve ekonomisinde söz sahibi yapabilmek.

* Geleceğin «AVRUPA BİRLEŞİK DEVLETLERİ»ne doğru ilk adımı atmış olmak.

1974 YILININ İLK YARISINDA DÜNYADA VE TÜRKİYEDE İKTİSADİ GELİŞMELER

Gelişmiş ülkeler içinde sanai maliyetlerin yükselmesi ve yüksek petrol fiyatları petrol üretemeyen diğer az gelişmiş ülkeleri ithalat yoluyla enflasyon baskısı altına sokmuştur.

AZİZ
TOPRAK

1974 yılı ortalarında Dünya Ekonomisindeki Gelişmeler :

Dünya Ekonomisi 1974 yılına, Uluslararası İktisadi İlişkilerde köklü değişikliklerin olduğu, şimdiye kadar alışıla gelen dengelerin bozulmaya başladığı bir ortamla girmiştir. Aşılan son yirmibeş yıllık süre içinde dünya ekonomisindeki gelişmeler sürekli bir biçimde

az gelişmiş ülkelerin aleyhine işlemiştir. Uluslararası iktisadi ilişkilerde az gelişmiş ülkeler giderek daha ucuza satan daha pahalı olan ülkeler durumuna düşmüşlerdir. Ticaret hadleri devamlı olarak bu ülkeler aleyhine dönmüş, dolayısıyla bu ülkeler sürekli olarak dış ticaretten zararlı çıkmışlardır. Ayrıca bir kalkınma savaşı içinde olduğumuz az gelişmiş ülkelerin u-

mut verici sonuçlara ulaşamadığı amaçlanan kalkınma hızını gerçekleştiremedikleri de görülmüştür.

Ne varki son yirmibeş yılda az gelişmiş ülkeler için gözlediğimiz iktisadi olgular bugünün gelişmiş ekonomileri içinde; 1973 yılı ortalarından itibaren kendini göstermeğe başlamıştır. Sosyo - ekonomik yapı olarak az gelişmiş ülkeler özelliklerini gösteren petrol üretici ülkelerin ham petrol fiyatlarını yükseltmeleri, dünya ekonomisinin dünya ham madde kaynak-

larının sınırına gelmesi, 1973 yılı ortalarından itibaren gelişmişlerin dünyasını zorlamaya başlamıştır. Petrol ambargosunun ortaya çıkardığı enerji krizi, bunun sonucu sınai maliyetlerdeki yükselme, gelişmiş ekonomilerde fiyatları önemli ölçülerde yükseltmiştir. İkinci olarak aşırı fiyat yükselişlerinin önüne geçilmesi yönünde alınan daraltıcı ekonomi politikası tedbirleri, gelişmiş ülkelerin büyüme hızlarını önemli ölçülerde yavaşlatıcı etkiler doğurmağa başlamıştır.

GELİŞMİŞ EKONOMİLERİN BAZILARINDA SABİT FİYATLARLA GAYRİ SAFİ MİLLİ HASILA BÜYÜMESİ

ÜLKELER	1959-60/1970-71	Bir önceki yıla göre		
	Ortalama	1972	1973	1974
ABD	3.9	6.1	5.9	— 1 1/2
Kanada	4.9	5.8	7.1	5
Japonya	11.1	9.4	10.3	— 1 1/2
Fransa	5.8	5.5	6.1	4 3/4
İtalya	5.5	3.4	5.4	3 1/2
İngiltere (2)	2.9	3.5	5.4	— 2
Almanya	4.9	3.0	5.3	1 3/4

(2) Gayri Safi Yurtiçi Hasıla. Kaynak : Maliye Bakanlığı 1974 Ağustos (Hazine Bülteni)

Gelişmiş ülkelerin büyüme hızları düşerken fiyatlarda alışılmamış ölçülerde yükselmeler ol-

muştur. Aslında gelişmiş ekonomiler bu noktada ani «dinamik» bir etken olarak petrol fiyatlarının yükselmesi yanında, kendi içsel dinamiklerinin götürdüğü tekelleşme eğilimlerinde etkisi altında görülmektedir.

GELİŞMİŞ ÜLKELER	EKONOMİLERDE 1961-71 Ortalama	TÜKETİCİ FİYATLARI		
		1973/1972	1973/1972	1974/1974 Nisan
A.B.D.	3.1	3.3	6.2	10.2
Kanada	2.9	4.8	7.6	9.9
Japonya	5.9	4.5	11.7	24.9
Fransa	4.3	5.9	7.3	13.2
İtalya	4.2	5.7	10.8	16.2
İngiltere	4.6	7.1	9.2	15.2
Almanya	3.0	5.5	6.9	7.1

Kaynak : Maliye Bakanlığı 1974 Ağustos (Hazine Bülteni)

Yüksek enflasyon oranlarının dış ticaret üzerindeki olumsuz etkileri, petrol ithalatına ödenen yüksek meblağlar, batı ekonomileri için, şimdiye kadar hiçde görülme-
yen dış ödemeler dengesi açıklarını da beraberinde getirmiştir. Daha 1973 yılı sonundan itibaren OPEC ülkeleri lehine gelişmiş ülkelerin dış açıkları çok yüksek oranlara varan ölçülerde büyümeye başlamıştır. 1974 yılının ilk altı ayı

içinde, ortak pazar ülkelerinin tümünün karşılaştıkları toplam dış açık 8 milyar doları aşmıştır.

Ancak, dünya ekonomisinin bir bölümünü oluşturan gelişmiş ülkelerin 1973 yılının ortalarından itibaren gösterdiği ve yukarıda kısaca çizmeğe çalıştığımız yapısı; az gelişmiş ülkeleri daha da olumsuz yönde etkileyecek sonuçları ortaya çıkarmıştır. Gelişmiş ülkeler içinde sınai maliyetlerin yükselmesi ve yüksek petrol fiyatları petrol üretmeyen diğer az gelişmiş ülkeleri ithalat yoluyla enflasyon baskısı altına sokmuştur.

1974 Ortalarında Türkiye Ekonomisi :

Yukarıda da değindiğimiz gibi Türkiye Ekonomisi 1974 yılına, dünya ekonomisinin yukardaki ilişkileri içinde girmiştir. Türkiyede de 1974 yılı içinde ithalat yoluyla

ÇEŞİTLİ ÜLKELERDE ÖDEMELER DENGESİNİN DURUMLARI (MİLYAR \$)

ÜLKELER	1973	1974
A.B.D.	3.04	— 1.00
Kanada	— 0.34	— 1.25
Japonya	— 0.14	— 7.75
Fransa	— 0.15	— 6.20
İtalya	— 2.53	— 8.75
İngiltere	— 3.71	— 9.75
Almanya	4.73	7.00

enflasyonun etkisi önemli ölçüde görülmüştür. Bu etki belkide 1975 yılı sonlarına kadar devam edecek, bu açıdan Türkiye'nin önemli bir sorununu teşkil edebilecektir.

Milli Gelirdeki Gelişmeler :

Devlet İstatistik Enstitüsünün 1974 yılı için yaptığı ilk milli gelir tahmin çalışmaları, 1974 yılında Türkiye Milli Gelirinin % 8,8 oranında büyüyeceğini ortaya koymuştur. Yapılan bu tahmin çalışması, 1974 yılında, aslında son yıllarda başlayan ekonominin yapısal değişmesini daha belirgin bir biçimde ortaya koyduğunu göstermektedir. 1974 yılında, tarım kesiminin hızlı büyüdüğü bir yıl olmasına rağmen, sanayi kesiminin milli gelire olan katkısı tarım kesiminin üstünde olmuştur. Şöyleki 1974 yılında tarım kesiminin sabit fiyatlarla % 9,7 büyüyeceği tahmin edilirken sanayi kesiminin % 10.1 büyüyeceği tahmin edilmektedir. Bu gelişme, Türkiye ekonomisinin 1974 yılında artık tarımsal nitelikten kurtulma noktasında olduğunu göstermektedir. 1974 yılının elverişsiz koşulları içinde ulaşılan bu nokta, Türkiye Ekonomisinde bundan böyle sanayi sektörünün milli gelire katkısı bakımından en büyük paya sahip olacağını ortaya koymaktadır.

1974 Yılı Tahminlerine Göre Ulusal Gelirin Artış Oranları

(Sabit Fiyatlarla)

Kesimler	Yüzde
Tarım	9.7
Sanayi	10.1
İnşaat	5.3
Ticaret	9.7
Ulaştırma Haberleşme	12.4
Mali Müesseseler	8.8
Konut	6.1
Hizmetler	8.9
Kesimler Toplamı	9.5
Devlet Hizmetleri	5.1
Gayri Safi Yurtiçi Hasıla	9.0
Dış Alım Geliri	6.2
Gayri Safi Milli Hasıla	8.8

Yatırımlardaki Gelişmeler :

Konut inşaatındaki kârlılığın azalması ve konut kredilerinin yetersizliğinin etkilediği konut yatırımları dışındaki özel yatırım türlerinde 1973 yılında görülen canlılık 1974 yılının ilk altı ayında da kendini göstermiştir. Özel kesimin imalât sanayiine yaptığı yatırımlarda cari fiyatlarla geçen yıla oranla yüzde 69 dolayında bir artış olacaktır. Bu oran, geçen yıla göre özel kesimin imalât sanayiine 1974 yılında 8.4 milyar liralık daha fazla yatırım yapacağını ortaya koymaktadır. Özel kesimin imalât sanayiine yapacağı 8.4 milyar liralık yatırım artışının yanında,

yatırımların yönünde de önemli bir değişme beklenmektedir. Tüketim malları sanayileri alanına yapılan yatırımlar bu yıl azalacak, buna karşılık ara malları ve yatırım malları üreten sanayi dallarına olan yatırımlar artacaktır. Bu yıl 20.7 milyar TL. sına ulaşacak olan özel kesim imalât sanayi yatırımlarının (D.P.T. nin tahminlerine göre) % 36,4'ü tüketim malları üreten sanayi dallarına, % 49,6 sı ara malları üreten sanayi dallarına, % 15,8'i yatırım malları % 1,8'i ise diğer sanayi kolları dallarına olacaktır. Oysa geçen yıl 12,3 milyar TL. sına ulaşan özel kesim imalât sanayiine yapılan yatırımların % 41,1'i tüketim malları üreten sanayilere, % 39'u ara malları % 15'i ise yatırım malları üreten sanayelere olmuştur.

Yatırımlar alanında görülen bu gelişmeler de Türk Ekonomisinin önemli bir yapısal değişme içine girdiğini ikinci bir kanıtı olmaktadır.

1974 yılının ilk aylarında kamu kesimi yatırımlarında görülen yavaşlama, bir yandan geçici bütçe uygulamalarının etkisi altında kalırken bir yandan da kamu kesiminin işleyişinden gelen (proje yetersizliği, örgütsel yetersizlikler gibi) sınırlamalardan ortaya çıkmıştır.

Fiyatlardaki Gelişmeler :

Ticaret Bakanlığı Konjonktür Müdürlüğünün hazırladığı toptan eşya fiyatları, indeksine göre bu yıl fiyatlar 1972 martından itibaren ilk kez Haziran 1974 de bir önceki aya göre % 3,2 oranında gerilemiştir. Temmuz ayında ise toptan eşya fiyatları genel indeksi Haziran ayına göre ancak % 0,1 oranında bir artış göstermiştir. Aynı genel indeksin Ağustos 1974 de Temmuz ayına göre artışı ise % 0,9 oranında olmuştur. Oysa bu indeks 1973 Ağustos'unda Temmuz 1973'e göre % 1,8 oranında bir artış göstermişti. Bu gelişmeler açısından toptan eşya fiyatları genel indeksinde 1974 yaz aylarında bir duraklama olduğu söylenebilecektir.

Toptan eşya fiyatlarında görülen bu duraklama yanında geçinme indeksleri de; bu yıl Ağustos sonunda, geçen yılın Ağustos ayında meydana gelen gelişmeye göre, bir yavaşlamanın olduğunu ortaya koymaktadır. Ticaret Bakanlığının Ankara geçinme indeksi geçen yıl Ağustos sonunda 1972 yıl sonuna göre % 9,2 oranında bir artış kaydederken; bu yıl aynı indeks Ağustos 1974 sonunda 1973 yıl sonuna oranla % 8,1 oranında bir artış göstermiştir. İstanbul geçinme indeksi ise Ağustos 1974 sonunda Temmuz 1974'e

göre nisbi % 0,8 oranında yükselmiştir. Oysa aynı indeksin geçen yıl Ağustos ayındaki artışı nisbi % 1,1 oranında olmuştur.

Dış Ekonomik İlişkilerdeki Gelişmeler :

Son yıllarda ekonominin dış ilişkilerinde ihracat alanı ve cari işlemler kaleminin görünmeyenlerinde, özellikle işçi dövizleri ve nisbi turizm gelirlerindeki olumlu gelişmeler 1974 yılının ilk sekiz ayı boyunca devam etmiş; ödemeler dengesini Türk Ekonomisi için artık bir dar boğaz olmaktan çıkarmıştır.

Ancak ödemeler dengesinde meydana gelen bu olumlu gelişmeler, ekonominin içsel dinamiğinin ulaştığı noktadan çok; işçi dövizleri gelirlerinde meydana gelen artıştan ortaya çıkmıştır. Türk Ekonomisinde giderek büyüyen dış ticaret açığı son yıllarda işçi dövizlerinden sağlanan gelirlerle karşılanır duruma gelmiştir. 1974 yılının ilk sekiz ayı sonunda 1.180,5 milyon dolara yükselen dış ticaret açığı, sekiz ay sonunda yurt dışındaki işçilerimizin yurda gönderdikleri 979,1 milyon dolara varan işçi dövizleriyle karşılanmıştır.

Faiz oranları değiştirildi

RESMİ GAZETEDE GEÇEN AY

(R. Gazete Neşir Tarihi : 29.8.1974)

Ödünç Para Verme İşlerinde ve Mevduat Kabulünde Alınacak ve Verilecek Azami Faiz Oranları Hakkında Türkiye Cumhuriyet Merkez Banka Meclis Kararı

Karar tarihi : 6/8/1974

Karar sayısı : 1002/10601

10/2/1973 günlü ve 7/5823 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile onaylanan 26 Ocak 1973 günlü ve 710/10309 sayılı Bankamız Banka Meclisi Kararıyla tespit edilip, 1/3/1973 ten beri yürürlükte olan faiz oranlarının, halihazır para - kredi ve ekonomik konjonktür durumu gözönünde tutulmak suretiyle aşağıda gösterilen şekilde yeniden tespiti uygun görülerek; bu hususta Yüksek Plânlama Kurulu kanalıyla Bakanlar Kuruluna teklifte bulunulmasına, karar verilmiştir.

1 — Ödünç para verme işlerinde alınacak yıllık azamî faiz oranı genel olarak % 11,50'yi geçemez.

Orta ve uzun vadeli kredilere uygulanacak yıllık azami faiz oranı % 14,00 tür. İki yıldan az vadeli ikrazlara bu oran uygulanamaz.

Bu genel oranların dışında belirtilen kredi nev'ilerine uygulanabilecek yıllık azami faiz oranları karşılarında gösterilmiştir.

Kredi Nev'i

Faiz oranı
Yıllık Azami
Uygulanacak

- A) Kısa, orta ve uzun vadeli tarım kredilerinde % 10,50
- B) Türkiye Halk Bankası'na küçük sanayici, sanatkâr, esnaf ve esnaf teşekküllerine açılacak kısa, orta ve uzun vadeli mesleki kredilerde % 10,50

C) İhracat finansmanlarında :

a) Genel olarak :

Kâti satışı yapılmış ihraç emteasının, bu kâti satışın yapıldığını tevsik eden belgelerin bankalara tevdi tarihinden başlamak üzere ve bedellerini teşkil eden Türk Liralarının bankalarca tahsiline kadar geçecek müddet içinde yapılacak finansmanlarında :

% 10,50

(Ancak, ihraç malı olan tütünün arzettiği özellik dolayısıyla bu madde için ihraç finansmanının başlangıcı, ekici piyasasının açılış tarihi olacaktır).

- b) Serbest dövizle ihracat veya yurt içinde yabancılarla serbest dövizle satış yapmak maksadıyla hazırlanan projenin, Teşvik ve Uygulama Mercileri tarafından uygun görülerek belge verilmesi kaydıyla, mamüllerin ihracına müteveccih hazırlık ve imalat safhalarındaki kredilerde :

% 10,50

Bu krediler ihracata müteallik faaliyetlerde kullanılmadığı veya ihracat belgeye uygun şekilde gerçekleştirilmediği takdirde, % 10,50 ile normal faiz haddi olan % 11,50 arasındaki fark ilgililerden tahsil olunur.)

- c) Kısmen veya tamamen reeskont yoluyla Merkez Bankası kaynağından ve İhracatın Teşviki ve Ge-

liştirilmesi Esaslarına dair Karar gereğince gider vergisi istisnasından faydalanılarak yapılan ihracat finansmanlarında, sadece bu şekilde karşılandığı nispette ve sürece :

% 9,00

D) Orta vadeli finansmanlar, kısmen veya tamamen Merkez Bankası kaynağından ve gider vergisi istisnasından faydalanılarak yapıldığı hallerde, sadece bu şekilde karşılandığı nispette ve sürece :

% 12,50

E) Beş yıldan (Beş yıl hariç) fazla vadeli ikrazlar (Bu nevi ikrazların toplamı, ilgili banka arasında nezdindeki faiz oranı serbestçe tayin edilen tasarruf mevduatı miktarını aşamaz. Bu ikrazlar Yıllık Programların Genel Teşvik Tablosunda yer alan sektörlerin finansmanı için yapılacaktır.)

F) 5389 sayılı Kanun gereğince T. C. Ziraat Bankasının tahvil hasıllarından yaptığı ikrazat için % 3 faiz uygulaması devam eder.

2 — Kanun gereğince mevduat kabulüne yetkili bulunanların kabul edecekleri tüm mevduata aşağıdaki hadler üstünde faiz verilemez.

Ancak, Bankalar Kanununun 32 nci maddesine müsteniden Bankalar Birliğinin mütalâası alınarak Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasıca ittihaz olunacak Karar hükümleri saklıdır.

Kredi Nev'i	Uygulanacak Yıllık Azami Faiz oranı
A) Bankalararası mevduata	Serbest
B) Resmî mevduata (Faiz bakımından Sosyal Sigortalar Kurumu ile Bağ - Kur mevduatı, tasarruf mevduatına uygulanan işleme tabi tutulur.)	% 1

- C) Ticari mevduata % 2
(Faiz bakımından kooperatifler mevduatı tasarruf mevduatına uygulanan işleme tabi tutulur.)
- D) Tasarruf mevduatına
- a) Vadesiz % 3
(Bu uygulamada üç aya kadar vadeli Mevduat vadesiz addolunur.)
- b) Üç aydan (Üç ay dahil) bir yıla kadar vadeli % 6
- c) Bir yıldan (Bir yıl dahil) iki yıla kadar vadeli % 9
- d) İki yıldan (İki yıl dahil) fazla vadeli (Bu nevi mevduat ancak beş yıldan fazla vadeli ikrazlar için kullanılabilir.)
- E) Vadeli mevduat hesaplarına, süreleri sona ermeden, vade uzatılması yoluyla açılış tarihinden itibaren daha yüksek faiz oranları uygulanamaz.

3 — Mevduat munzam karşılıklarına Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasıncı verilecek faiz oranları ile bu karşılıkları müddetinde tesis etmeyen bankalara eksik kısım üzerinden tahakkuk ettirilecek cezai faiz oranları aşağıda gösterilmiştir.

A) Mevduat Munzam Karşılıkları Faiz Oranları :

- a) Vadesiz ve bir yıla kadar vadeli mevduata tekabül eden karşılıklarda : Yıllık % 4,50
- b) Bir yıldan (bir yıl dahil) fazla vadeli mevduata tekabül eden karşılıklarda Yıllık % 7,50

B) Cezaî Faiz Oranları :

Mevduat munzam karşılıklarının müddetinde tesis edilmeyen eksik kısmı üzerinden :

- a) Vadesiz ve bir yıla kadar vadeli mevduat karşılıklarında Yıllık % 7,00
- b) Bir yıldan (bir yıl dahil) fazla vadeli mevduat karşılıklarında Yıllık % 4,00

4 — Yeni faiz oranlarının yürürlüğe girdiği tarihte, 10/2/1973 günlü ve 7/5823 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve bu Kararın ek ve taddillerini teşkil eden 8/5/1973, 17/5/1973 günlü ve 7/6366, 7/6389 sayılı Bakanlar Kurulu Kararları ile onaylanan Bankamız Banka Mecisinin sırasıyle 26/11/1973, 18/4/1973, 26/4/1973 günlü ve 710/10309, 753/10352, 757/10356 sayılı Kararları ve 26/11/1973 günlü, 7/7471 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan 17/11/1973 günlü, 855/10454 sayılı Bankamız Banka Meclisi Kararının mevduat munzam karşılıkları cezai oranına ilişkin 4 üncü maddesi yürürlükten kalkacaktır.

5 — Bu Karar ile tespit olunan faiz oranları bu konudaki Bakanlar Kurulu Kararının yayımı tarihinden itibaren 15 günden aşağı olmak üzere müteakip ayın başında yürürlüğe girecektir.

REESKONT HADDİ VE AVANS İŞLEMLERİNDE UYGULANACAK FAİZ ORANLARI

(R. Gazete Neşir Tarihi : 29.8.1974)

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasından :

Mevcut iç ve dış ekonomik konjonktür ve para - kredi durumunun gerekleri gözönünde tutularak reeskont haddi ve avans işlemlerinde uygulanacak faiz oranları aşağıdaki şekilde yeniden saptanmıştır :

1 — Genel olarak	% 9,00
2 — İhracat, küçük sanayici, sanatkâr, esnaf ve esnaf teşekkülleri, belgeli ihracat hazırlık ve imalat tarım kredilerinde	% 8,00
3 — Orta vadeli kredilerde	
a) Genel olarak	% 10,50
b) Tarım kredilerinde	% 8,00
4 — Tahvil üzerine avans işlemlerinde	% 11,00
5 — Altın üzerine avans işlemlerinde	% 7,00

Bu oranlar 26/8/1974 gün ve 7/8809 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla aynı tarihte yürürlüğe girer.

**Sevgili
iktisatçılar...**

**Dergiye ilân
veriniz,**

*

**Dergiye ilân
bulunuz,**

*

**Zira bu eser
sizindir !..**

probleminiz
boru veya boruprofil ise

BORUSAN

bol esidi , üstün kalitesi
ve teknik servisi ile
hizmetinizde

BORUSAN

BORU SANAYİİ ANONİM ŞİRKETİ

İSTANBUL

1958

Merkez : Meclisi Mebusan Cad.No:325 Kat:1 Salıpazarı -İstanbul Tel:44 74 80 (5Hat)

ARSLAN

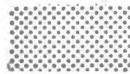
tek

veya

BLOK

•yapı tuğlası

•ateş tuğlası

ateş harçları

izolasyon tuğlası

EYÜP — İSTANBUL

Fab. 23 22 10

Mz. 44 30 40

st

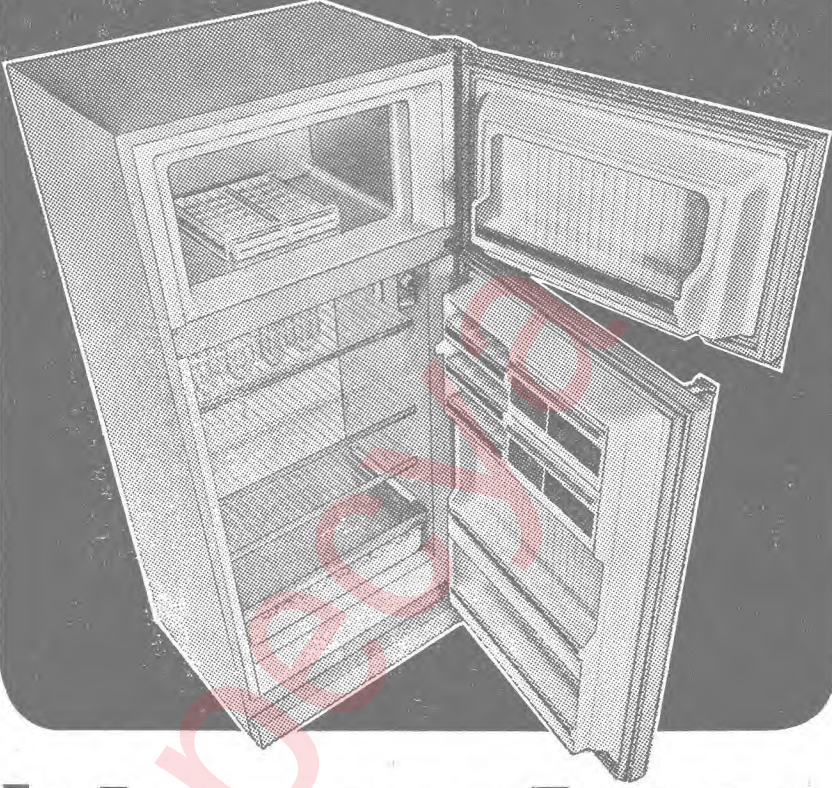
Türkiyede ve bütün dünyada

İhracat ve ithalât işlemleriniz,
döviz, mevduat ve kredi hesaplarınız
ve diğer bütün bankacılık işleriniz için
Akbank'ı tercih ediniz.

Akbank, bütün dünyadaki birinci sınıf muhabirleri
ile işbirliği yapmak suretiyle emrinizdedir.

AKBANK

ARÇELİK dupleks

İKİ AYRI SOĞUTMA TEK MOTORLA

Arçelik Duplex'te, normal bir buzdolabı olan alt bölme için gerekli soğutmayı da, üstteki "derin dondurucu" bölme için gerekli o müthiş soğutmayı da tek motor sağlar. Böylece, daha az elektrik sarfiyatı ve daha az arızalanma ihtimaliyle daha masrafsızdır Arçelik Duplex. Daha sessizdir.

Tek motorlu Arçelik Duplex'te yiyeceklere içeceklere ayrılan yer daha büyüktür. İki ayrı soğutma tek motorla! İki kapılı buzdolabı yapımında bütün dünyada uygulanan sistem budur. Yurdumuzda yalnız Arçelik, Duplex'te bu sistemle başlamış, bu sistemle devam etmektedir!

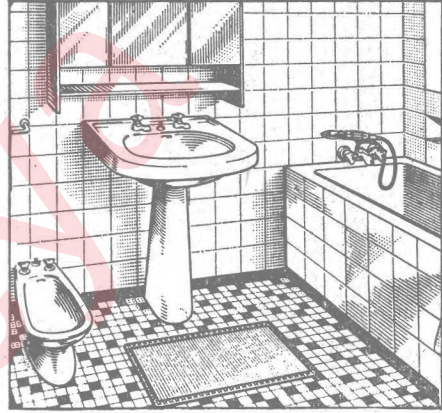

Genel Satıcıları:
BEKO TİCARET A.Ş.
Tel.: 49 00 39
BURLA BİRADERLER ve Şa.
Tel.: 45 52 00

kalitede öncü... fivatta ölçü

eşsiz kalite eşsiz güzellik

İşte Çanakkale Seramik Fayanslarına
dünya çapında ün kazandıran iki özellik.

KS

Çanakkale Seramik Fabrikaları A.Ş.

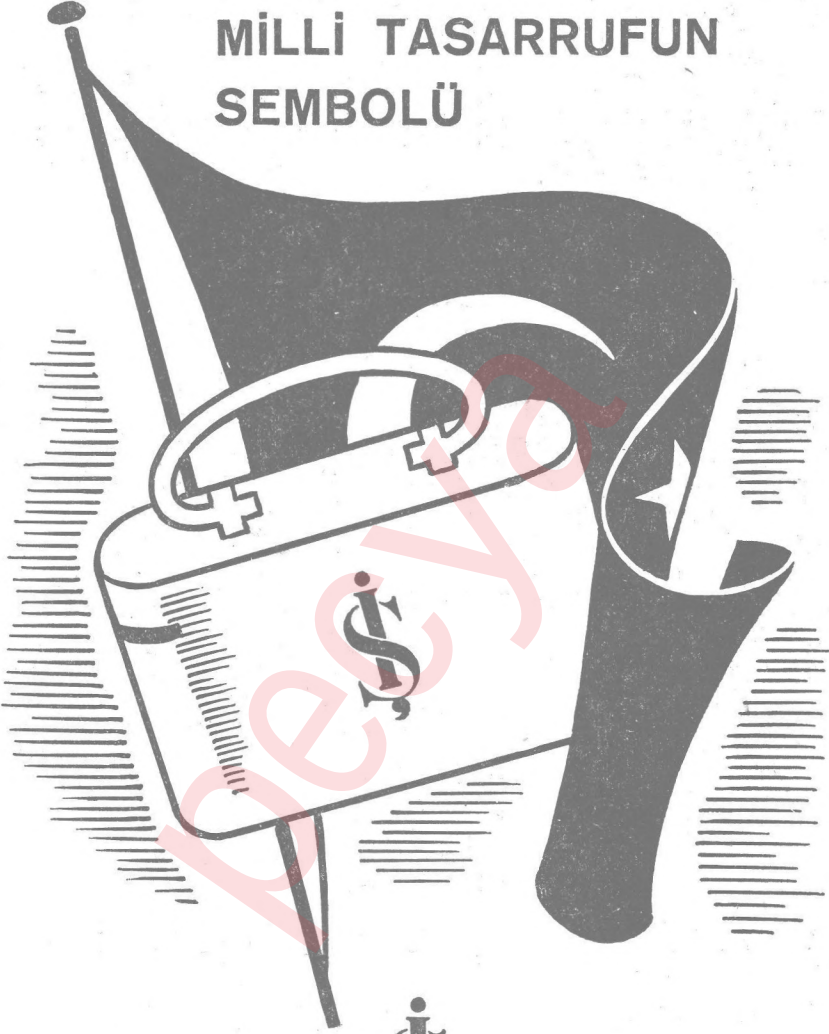
Karaköy, Tersane Caddesi, Hediye Sokak No. 4-6

Tel.: 49 19 90 - 49 74 76

Başlıca Mamulleri:

FAYANS
KAROSERAMİK
KAROMOZAİK
İZOLÂTOR
ELEKTROPORSELEN

**MİLLİ TASARRUFUN
SEMBOLÜ**

TÜRKİYE \$ BANKASI
paranızın... istikbalinizin emniyeti

Uzmanınız diyor ki:

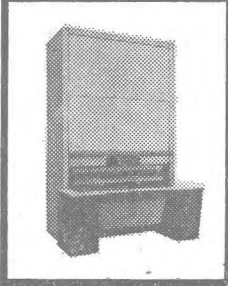
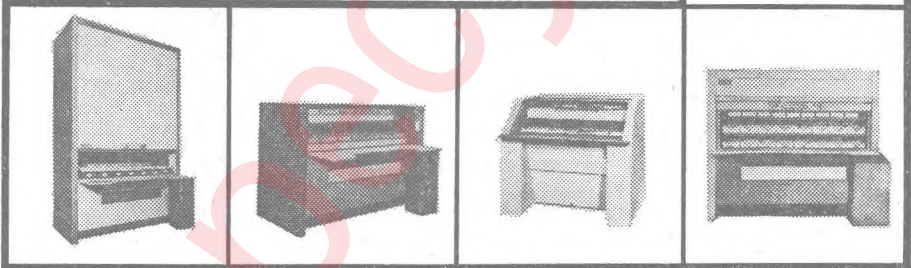
BÜRO ORGANİZASYONU İŞLERİNİZDE

ZIPPEL

TASNİF ve MUHAFAZA ÜNİTELERİ

BÜYÜK YENİLİK GETİRECEKTİR

- DİK DÖNER TERTİBATLI DOSYALAMA ve TASNİF ELEMANLARI
- DÖNER TERTİBATLI KART HAVUZU
- **ZIPPEL** YAZI MASASI ve KOMBİNE KART HAVUZU
- **ZIPPEL** PATENTLİ ÖZEL KLASÖR-DOSYA-MUHAFAZA ZARFLARI

ZIPPEL

lisansı ile **MASİS ÇELİK EŞYA SANAYİİ A.Ş.** tarafından
imâl edilen **BÜRO ORGANİZASYONU ELEMANLARI:**

- Bilumum resmi, sivil ve askeri dairelerde
 - Hastane, banka ve kooperatiflerde
 - Elektrik, Su, Havagazı ve Otobüs işletmeleri gibi belediye hizmeti yapan kuruluşlarda
 - Yüksek sayıda bayilik veya abone teşkilatı olan kuruluşlarda
- MUVAFFAKİYETLE KULLANILMAKTADIR.

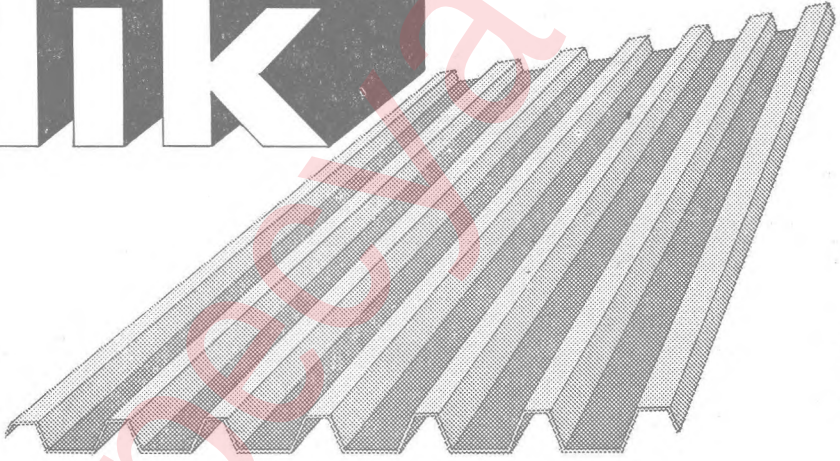
ZIPPEL BÜRO ORGANİZASYONU ELEMANLARI Hakkında geniş açıklayıcı bilgi için
MASİS ÇELİK EŞYA SANAYİİ A.Ş. hizmetinizdedir.

MASİS ÇELİK EŞYA SANAYİİ A.Ş.

İst. Merkez : Tel. : 45 22 45 Mağaza Tel. : 47 79 44
Ankara Yetkili Bayii : Ceydet Özden Tel. : 12 38 38
Adana Yetkili Bayii : SU - TE Yapı ve Dekorasyon Merkezi Tel. : 15741
Samsun Yetkili Bayii : Akar Kırtasiye Tel. : 2232

Yeni lik

trapezoidal

ALÜMİNYUM
ÇATI
CEPHE ve
TAVAN KAPLAMA
ELEMANI

- Daha geniş aşık aralığı
- Daha az demir kullanımı
- Daha az işçilik
- Daha kolay ve süratli montaj

DETAYLI BİLGİ İÇİN TEKNİK ELEMANLARIMIZ HİZMETİNİZDEDİR

Merkez: Büyükdere caddesi No: 48 kat 5 İSTANBUL Tel: 40 25 92 46 65 63 47 97 61

İzmir irtibat bürosu: Cumhuriyet bulvarı 1380 sok. 4B/8 İZMİR Tel: 26 068

Ankara irtibat bürosu: Emek İş hanı kat 14 No:9 Kızılai ANKARA Tel: 12 83 89

Fabrika: Gebze Dilovası Tel: 486, 487

 NASAS
ALÜMİNYUM SAN. ve TİC. A.Ş.

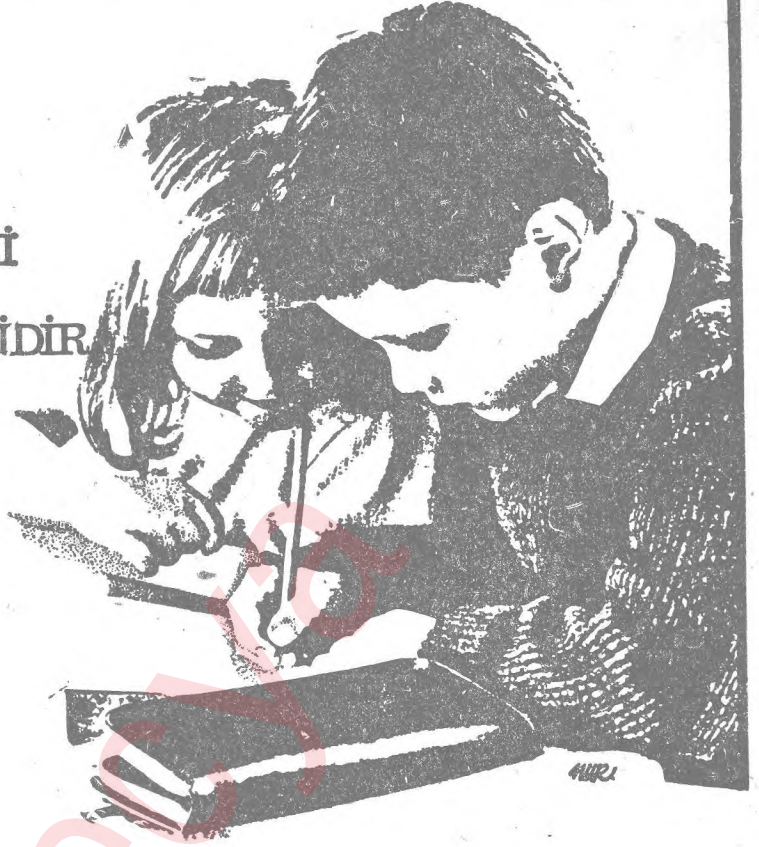
HOS BAG

**SARAP
SANAYIİNDE
KALİTE VE NEFASET
ÖRNEĞİNİ YİNE
TEKEL
SUNAR**

(Basın : 60351)

BUGÜNÜN
KÜÇÜKLERİ
YARININ
BÜYÜKLERİDİR

ÇOCUKLARINIZI
TASARRUFA
ALISTIRINIZ

T.C. ZİRAAT BANKASI

(Basın : 20192 - 60129)